Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 35 (974) TORSDAGEN DEN 31 AUGUSTI 1905 18:DE ÅRG.

ILLUSTRERAD TIDNING FÖR KVINNAN OCH HEMMET

IDUN

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

BETTY NANSEN.
FOTO FÖR IDUN AF HOFFOTOGRAF A. BLOMBERG.

EN SCENENS STJÄRNA.

I MORGON, den 1 september, börjar vår teatersäsong på allvar. Det är fru Betty Nansen, den ypperliga danska konstnärinnan, som på Albert Ranfts stora dramatiska scen öppnar terminen med att uppträda som Magda i Sudermanns skådespel "Hemmet".

Det är första gången fru Nansen visar sin eminenta talang i det stockholmska rampljuset, och att det blir intrycksrika stunder hon kommer att skänka oss, kunna vi vara vissa om.

Ty hon är af dem, hvilka höra scenen till genom härstamning och oemotståndlig kallelse. Redan i hennes barnaår var scenens brokiga och spännande lif lockelsen, som fyllde hennes hufvud med tankar, hennes fantasi med drömmar. Och när hon så från hemmets ensamhet steg upp på scenen som en ung okänd flicksnärta, ett teaterbarn, för att debutera, förbluffade hon publik och kritik genom sin stora säkerhet och sin förmåga att tekniskt regera rollen. Hennes utveckling har gått snabbt, stödd af klar intelligens och ihärdigt arbete. Nu är hon en af den danska scenens yppersta prydnader, hvarför vår teatervärld är att lyckönska till hennes visit.

Tiden för hennes gästspel är också väl vald. Våra kära stockholmare strömma nu, drifna af sensommarrusket och de mörka kvällarne, i massor in från sina villor i skärgården för att med uthvilade nerver och friska sinnen möta i teatersalongerna.

Vi ha alltså anledning tro, att fru Nansens finslipade och detaljrika konst skall finna resonans hos en mera än vanligt intresserad åskådareskara, allra helst som hennes af modern dansk, tysk och fransk dramatik bestående repertoar ger henne tillfälle till en exposé af sin konsts hufvudlinjer.

Fru Nansen, som vid sitt gästbesök ledsagas af sin make, det stora Gyldendalska bokförlagets litteräre chef, författaren Peter Nansen, hade, trots det ifriga arbetet med repetitioner, härom dagen älskvärdheten att mottaga vår fotograf och sitta för hans kamera.

Och på grund af detta den intagande artistens tillmötesgående, äro vi i tillfälle att här meddela det allra senaste porträttet af fru N.

En utförlig artikel om fru Nansen och hennes konstnärsskap finnes publicerad i Idun n:r 14 af 1904 års årgång, till hvilken vi hänvisa.

BARNET.

BESLÖJAD, skärblå morgon
med späda fåglars slag,
som tälja, hur det vaknar
från natt till dag;
ett hvitklädt barn för festen
ur trädens ljusa rad
med lätta händer bryter
akacieblad.

När tyst hon löfven samlar
i denna svala fred,
hon tycks ett offer bära
och jubla med,
hvarhelst en lofsång lyftes
af hjärta, blick och hand
att prisa dagens skimmer
om blåa land.

Och som när fingret väcker
en fin och slumrad sång
i lyrans sträng, jag löses
ur dvalans tvång
och ser med tända ögon
en stillhet nalkas mild
med tusen ljufva möten
af syn och bild:

Den stillhet, som är svaret,
fast den är utan ord,
där lifvet är som vårregn
och själen jord,
där gudars källor tala
sitt höga språk igen —
nu hvilar i mig världen
och jag i den.

Men barnet står där hvitklädt,
med dagg i hår hon ler,
tills dunkelögd och stilla
hon på mig ser,
och alla väsens kärlek
i denna blick mig når,
som ur min egen barndoms
försjunkna år.

ANDERS ÖSTERLING.

I EN AF DAGENS FRÅGOR. AF HEDVIG AF PETERSENS.

I EN TID, då sociala missförhållanden mer än någonsin sysselsätta sinnena, då deras afhjälpande blifvit det närmaste målet för tänkande människors sträfvanden, finns det väl knappast en fråga, hur meningarna eljes kunna bryta sig, i hvilken alla äro enigare än denna: vi måste skaffa människovärdiga bostäder åt de fattige i städerna. Hvad vi veta om det nuvarande inneboendesystemet och dess följder lämnar icke rum för någon tvekan.

Naturligt nog tillfredsställer icke den enskilda företagsamheten efterfrågan på sådana bostäder. Dessa måste vara goda och billiga, och den enskilda företagsamheten bygger i regel dåligt och dyrt. Föga lockande är också utsikten till en ofta upprepad konflikt mellan att gå miste om hyran eller vräka hyresgästen.

Däremot tyckes här vara ett fält för den enskilda välgörenheten. Men den enskilda välgörenheten saknar de härför nödiga medlen.

Eljes tviflar jag icke ett ögonblick på att "ömhjärtade" människor snart och villigt skulle uppbygga arbetarkasern vid arbetarkasern för att sedan hyra ut dem till halfva ordinarie priset. Detta arrangement vore emeltid tillfredsställande blott så länge, tills en ny ström af arbetare från landet ånyo gjorde bostadsfrågan brännande. Antagom, att de fortfore att bygga på samma villkor ända tills våra städer vore uppfyllda af till underpris boende arbetare, medan arbetarbrist rådde på landet. En dag skulle dessa välvilliga människor icke hafva mer att bygga för och nödgas se sig om för att erlägga sin egen hyra. Vi stode då inför en allvarlig ekonomisk kris och hade att räkna med en oberäknelig proletärbefolkning, van att lefva ansvarslöst på andras bekostnad.

Om detta är en öfverdrift, är det å andra sidan visst att icke blott den enskilda välgörenheten, utan alla tidens sociala sträfvanden vridits i denna riktning.

Emellertid bekymrar sig icke vårt samvete om sunda eller osunda principer, det lämnar oss helt enkelt icke någon ro, så länge vi låta t. ex. tolf för hvarandra främmande individer sofva och bo i ett rum, där det finns luft för två. Inneboarne kunna icke kastas ut på gatan, alltså måste flere bostäder anskaffas. Då enskild välgörenhet icke kan och enskild företagsamhet icke vill, måste samhället anskaffa dem; och då hyresgästerna antagligen hvarken kunna eller vilja betala gängse hyror, måste också samhället begifva sig in på välgörenhetens farliga område. Också samhället måste förr eller senare fråga sig: hur länge och för hur många äro vi skyldiga att skaffa husrum — för att nu icke tala om sopp-polletter?

Det är nämligen tydligt, att den benägenhet att flytta från staden till landet, som gör sig gällande inom de förmögnare klasserna, ingalunda sträcker sig till de fattigare, där förhållandet är det motsatta. Och just den hjälp, som i staden i de flesta fall står till buds, vissheten om understöd i en eller annan form, utan möjlighet till den obehagliga kontroll, som landsbygden och mindre samhällen utöfva, är ytterligare ägnad att locka från landet till staden nya och åter nya skaror.

Men är det en vinst, att dessa skaror flyttas inom stadens råmärken — för dem, eller för samhället? Det är en förlust, och vi veta det alla!

Ty den vinst af intelligens, vakenhet, intressen, icke sällan ekonomisk framgång, som beröringen med det i städerna hastigare pulserande lifvet medför åt några få, uppväges af andras fullständiga, alla områden omfattande bankrutt, och härtill kommer som ett plus en bestämd sänkning af den moraliska nivån, hvilken på åtskilliga områden med siffror kan angifvas, på andra mer obestämdt. Men den ligger till grund för den allmänt utbredda åsikten, att folket i städerna är sämre än folket på landet och den tar sitt tydliga uttryck i landtfolks ovilja mot att använda arbetsfolk från städerna.

Utan att ett ögonblick vilja förringa städernas betydelse såsom kulturens brännpunkter, härdarne, dit den kunskapssökande drages, marknadsplatserna, dit vi komma för att utbyta varor och åsikter — vi kunna icke dölja för oss, att de goda gåfvorna hafva ett pris, och att detta pris är för högt för att den fattige annat än undantagsvis skall kunna betala det.

För honom gäller det att till billigaste pris skaffa sig lifvets nödtorft eller så mycket däraf, som är honom möjligt. Och lifvets nödtorft är arbete, mat, dryck och kläder, men också en anständig bostad, tid till hvila, lycka, njutning och sig innefattande allt detta till en för hvarje sinne fri och egendomlig utveckling: att prisa Gud.

Det arbete, som i våra dagar utföres med händerna, jag syftar närmast på fabriksarbetet, är i regel icke sådant, att det kraftigt kan bidraga till en människas utveckling. Af så mycket större betydelse är det då, att hon lefver under andra för denna utveckling gynnsamma omständigheter.

De äro gynnsammare på landet än i staden. Emedan hon där till ett billigare pris skaffar sig lifvets nödtorft.

Hennes bostad är måhända liten och trång och delas kanske af flere än hygienens lagar tillåta. Men dessa tillhöra alla samma familj eller stå åtminstone till hvarandra i ett annat och närmare förhållande än detta, att den ene till den andre betalat sin slant för att få tak öfver hufvudet. Den är kanske bristfällig, men den är fri från några af de osmakligheter, som grina mot en både hos de rike och de fattige i städerna.

Fönstret är kanske tillspikadt, men den luft, som tränger genom dörren, är frisk och ren i stället för af alla slags utdunstningar förskämd. Medvetet eller omedvetet njuter äfven den fattige arbetaren af naturens skönhet, för att icke tala om mer påtagliga nöjen, som här pläga stå honom till buds, t. ex. fiske, trädgårds- och hönsskötsel. Hans hvila är en annan än i staden, hans frestelser färre. Han är här en människa, som många känna och på hvilken många ögon äro fästade. Hans sociala ställning är om icke högre, så en annan. På landet är man icke rätt och slätt en arbetare, landet har hundra nyanser, där staden kanske har tre. Ännu något bland mycket, den hjälp som gifves på landet, gifves i regel annorlunda än i staden. Där ett andligt förhållande ligger till grund för hjälp och gåfva, mister förödmjukelsen något af sin udd: och det är denna udd, som gör beroendet demoraliserande.

I staden har denne fattige oftast att välja mellan brist på lifvets nödtorft och fattigunderstöd, båda delarne ägnade att undergräfva kroppens och själens hälsa. Måhända skall han aldrig klargöra för sig, hvad det är som fattas honom också, då han icke hungrar eller fryser, att de stora husen skymma för hans syn mer än den yttre utsikten, att de likgiltiga människor, med hvilka han nödgas trängas, nöta bort allt det egendomliga i hans väsen, att den inre och yttre smuts, som omger honom, så småningom klibbar vid. Likväl är det så! Och om hans släkt icke dör ut, som vid staden bundna släkter visa benägenhet att göra, skola i de flesta fall hans efterkommande gå den under dessa förhållanden vanliga vägen: understödstagare, förtryckte, våldsverkare.

För de rike, de välbärgade, alla dessa, som väl sörja för sig själfva och hvilka icke hafva svält och kyla förfärande nära sig, för dem har staden goda gåfvor i öfvermått, de hafva de yttre förutsättningarna för att tillgodogöra sig dem. De äro icke med nödvändighetens band för att hafva tak öfver hufvudet fastkedjade vid en mörk och osund hyreskasern, de kunna fly undan den stora trampkvarnen några timmar, en dag, en vecka eller månader och med friska förnyade krafter återvända till ett arbete, som dock lämnar dem tid öfrig till den längre hvila, det forcerade arbetet i en stad kräfver och till de njutningar, som hon bjuder. De kunna erlägga priset för museer, teatrar, föreläsningar och umgänge och dessutom för gaslyktor, vattenledning, trottoarer och polis.

Men för den fattige sluka de högre lefnadsomkostnaderna i staden den högre arbetslönen, och till ersättning för naturens skönhet, det sunda arbetet och lugn hvila gifves honom — gaslyktor, trottoarer, vattenledning och polis.

Likväl — ingen, som nödtvungen smakat enformigheten på landet, mörkret och de bottenlösa vägarne, kan fullt förstå, hvad blott en sådan sak kan betyda för sinnet: de många ljusen och sorlet af människor.

Detta är hvad också den fattige kräfver. Medvetet eller omedvetet afskyr han en isolering, som blir större i ju mindre förhållanden han lefver. Också han vill känna sig en droppe i tidens våg, icke blott se vågen på långt afstånd flyta förbi.

Därför måste åt landet skänkas flere af stadens företräden, ökade kommunikationer, föreläsningar, bibliotek, utställningar, lärokurser. Arbetets organisation, som för öfrigt är mindre en stadens än en industrialismens produkt, måste i högre grad än nu är fallet utsträckas till landsbygden. Äfven bostadsförhållandena på landet kräfva förbättring, den moderna byggnaden af många sorters tegel och asfalttak skall lämna rum för en förädlad form af den vackra gamla bondgården. Stationssamhällena, en af den nya tidens vämjeligaste produkter, skola omdanas till vackra villastäder, hvilkas egenskap att ligga vid vägen ut till stora världen skall åt dem gifva en egendomlig tjusning.

Allt detta skall bidraga icke till en, men till många sociala frågors lösning. Här är ett rikt och lönande fält både för den enskilda företagsamhetens, den enskilda välgörenhetens, samhällets och kommunens sträfvanden.

Men tyvärr — det långsamma förverkligandet af dylika utopier ensamt förmår icke till landet återbörda de talrika skaror, som städerna förgiftat och alltjämt förgifta. Dock är just detta bostadsfrågans enda och verkliga lösning, mindre kanske att återbörda de redan inflyttade, än att förhindra ytterligare inflyttning af fattige. Jag bör kanske betona, att jag med fattige menar både dem, som lida nöd och därför söka understöd, och dem, för hvilka nöd är en öfverhängande fara, som kan framkallas blott af några få dagars sjuklighet eller tillfällig arbetslöshet. De äro visserligen icke understödstagare i detta ords vanliga bemärkelse, men de kunna blifva det i hvilket ögonblick som helst. Är icke föröfrigt bostadsfrågan just frågan om ett understöd åt dessa samhällets mindre lyckligt lottade. Jag önskar framhålla detta, emedan det enligt min mening ger samhället vissa rättigheter gentemot dem. Utväxlingen af fattighjon är en sådan rättighet, men otillfredsställande. Ty frågan gäller här icke blott fattighjon, utan fattige. Staden kan icke vara skyldig att i oändlighet sörja för att ett alltjämt växande antal inflyttade lefva under människovärdiga villkor. Dessa villkor finnas eller äro lättare att finna i den stora sven-

SALUS Garanti CACAO ✱ I plomberade påsar à 100 gr. 1/4 & 1/2 kg. Pris 35 öre pr kg. ✱ Obs. noga garantimärket "Sâlus" och blått tvärstreck. ✱ Hultmans Fabriker Malmö. Telefon 661

ska landsbygd, som de lämna. Må de stanna där. Må städerna i den mån det är dem möjligt sörja för de redan inflyttade, men värja sig för nya. Amerika har förstått och värjt sig för faran att blifva Europas fattighus. Det är detta exempel städerna böra följa gentemot landsorten.

Väl vet jag, hvilken ömtålig och farlig sak det är att taga lagstiftningen till hjälp i fall som detta. Men hvilken fara är större: att städerna och med dem följande missförhållanden taga allt större dimensioner eller att en lag påbjuder för hvarje inflyttad en viss borgen i form af en penningesumma, tillräckligt stor för att dess ena hälft skall kunna skydda honom för det nästan omedelbara sjunkande, som oftare äger rum än det konstateras, under det att den andra, innestående hos kommunen, skall i händelse af misslyckande ge honom möjlighet att börja ett nytt och oberoende lif på — landet.

Att genomförandet af en i denna riktning gående lag erbjuder praktiska svårigheter, om hvilka artikelns förf. icke ens dristar yttra sig, är tydligt. De falla till hennes lycka utom området för denna lilla uppsats. Med densamma har hon endast önskat påvisa, huru de nuvarande enskilda och kommunala sträfvandena, särskildt i bostadsfrågan, hafva stor likhet med vattenösande genom ett såll och att, om ett verkligt och varaktigt resultat skall uppnås, andra och kraftigare åtgärder kräfvas.

NÄR ARON BLEF EN STOR DIKTARE. EFTERLÄMNAD NOVELL AF HELLEN LINDGREN.

ARON, ARON, — allas vår gemensamme vän, skall jag skrifva om dig? Ack, när jag tänker på Aron — huru litet förstodo vi ej hans stora patos eller hans lyriska glöd!

Vi träffades en dag, och efter åtskilligt prat om hvarjehanda och åtföljande lång tystnad, brast Aron plötsligt ut: "Det är då märkvärdigt, jag glömmer henne aldrig!"

"Om du ämnar bli lyrisk," sade jag, "så går jag. Lika gärna som jag läser din lyrik, lika ogärna hör jag den."

"Frukta icke, min gosse," sade han, "jag kan icke tala lyrik, om icke möjligen med fruntimmer. För öfrigt kunde jag i missmodets ögonblick vara färdig att hata ända till namnet lyrik. Jag förefaller mig själf som en sockerbagare, som formar sina sötsaker så, att de skola smaka små näpna flickmunnar. Det är ynkligt alltsammans... Men tyst skall du få höra."

Jag suckade undergifvet.

"Du vet, att jag har ett hus på Östermalm och ett par i Vasasta'n. Det där gör mig besvär. Inte uthyrningen; människor, som verkligen vilja hyra, dem sköta vice värdarne. Men sådana, som icke vilja hyra, de taga våningarna till pretext och snoka upp mig. Jag får inte vara i fred för hvad de kalla stordiktningen. Fy tusan!"

Jag teg.

Han såg ut genom fönstret, och så samlade han sig igen.

"Nå, härom dagen får jag besök af en halfgammal dam, frimodig och treflig, som säger sitt ärende att hyra... Jag afbryter henne och hänvisar till vice värden."

"Ja, visst, ja," sade hon, "men minns ni inte i somras?"

"Nej, min fru. I egenskap af lyriker minns jag absolut intet. Allt är ögonblickets intryck."

Tar inte den salvan, tänkte jag, är hon tusan så hårdbarkad.

Den besökande var ytterst liten — det tycker jag om. Hon var bortåt fyrtiofem år, det tycker jag också om, och hon var mycket nervös, äfven detta tycker jag om. De damer, som söka mig för litteraturens skull, äro vanligen ytterst självbehärskade — man ledsnar på den eviga orubbligheten.

"Ni träffade mig i somras," sade hon, "mig och min dotter. Det var helt tillfälligt."

"Hvar?" frågade jag brutalt.

"Det minns jag inte," sade hon med en oförlikneligt lustig gest, "lika litet som ni."

Jag blef road. "Och hvad vill ni?" frågade jag.

"Bara presentera min dotter," sade hon. "Hon vill hyra af er. Hon står därute i tamburen. Jag har ställt henne där."

"Är hon vacker?" frågade jag. "Då tar jag inte emot henne. Jag tycker inte om vackra fruntimmer."

Jag talade i det ögonblicket sant. Jag får skrifva så vackert, att jag börjat älska det fula.

"Nej, långt därifrån," svarade hon med samma klippska och lustiga uttryck.

"Låt henne då för all del komma in. Vi kunna ju språkas vid."

Modern förde in henne. Det var en brunett med djupa ögon, barnsliga läppar, ett rikt hår, icke uppsatt à la indiankvinna, utan mjukt kvinnligt, och så hade hon en blick, som var trofast och älsklig, och som hade något moderligt.

"Hvarmed kan jag vara till tjänst?" frågade jag.

"Skall jag stanna kvar?" frågade modern.

"Ja," sade jag, "naturligtvis."

"Nej," sade flickan, "mamma kan gå."

Jag märkte en oro i hennes blick, en fruktan att hon, lydande mig, skulle stanna, men modern gick.

"Ni tycker naturligtvis, att det är förfärligt, det här — — stänga in mig med er på det här sättet. Ni är ju den store diktaren — så berömd —. Skulle ni tagit emot mig utan mamma som förebud?"

Hon skrattade. Efteråt har jag begripit, hur förlägen hon var, men då blef jag retad.

"Ja, comme il faut är det just inte," svarade jag torrt.

"Jag vet det," medgaf hon, och plötsligt blef hon allvarsam.

"Ser ni, mamma anar ingenting. Hon är som ett barn. Jag har skött affärerna sedan pappa dog. — Ja — vi måste ju lefva — vi också. Vet ni" — och hon slog upp sina mörka ögon mot mig — "jag begriper inte att hvarenda människa lefver i alla fall, fast det är så ondt om pängar."

"Ja, det är kanske ett problem," sade jag likgiltigt, under det jag tänkte: en simpel och slipad tiggerska.

Hon fortsatte.

"Jag målar, men nu måste jag börja illustrera för att draga oss fram. De stora mästarna vilja icke taga emot mig, vilja icke se mina portföljer. Jag är olycklig — jag är förtviflad. Jag har läst edra poesier — jag trodde ni hade hjärta. Vill ni se på dem? Jag ville inte hyra alls af er, jag vill ha en rekommendation. Jag måste ha arbetsförtjänst. Ni är ju den store diktaren, ingens ord skulle gälla såsom ert."

Jag erkänner att jag var förargad. Öfverallt slår man mig "den store diktaren" i ansiktet, öfverallt skall jag omsätta mina poesier i lifvet.

"Min fröken," svarade jag, "hvart skulle det leda, om jag åtoge mig rekommendera hvarje obekant, som bad därom. Ni vet, att ni har beredt eder tillträde under en absolut falsk förevändning. Hvad skulle det bli af, om alla — — ni förstår, ni är ej den enda. Jag vill, men jag kan icke. Jag skulle snarare vilja bedja er skona mig från att se edra skisser."

Hon blef mycket blek.

Mousseline

I 120 cm. bredd à 90 öre pr meter levereras tull- och portofritt till privatpersoner.

Profver omgående franco.

Schweizer & Co., Luzern S. 6. (Schweiz).

"Nå ja," sade hon bittert, "det finns andra medel. Världen kallar dem icke för bedrägerier, men jag gör det. Ni har afgjort saken och återfört mig till världslifvets ståndpunkt. Tack och farväl."

Därmed gick hon.

"Ja, det var slutet," sade Aron torrt. "Nu ser du i alla fall, att jag inte är mer galen känslomänniska än du."

Vi gingo hem tillsammans. När jag redan skilts från honom och höll på att sätta min portnyckel i låset, kom han tillbaka.

"Kan det vara möjligt," sade han, "att hjärtat skalf i kroppen på mig, att jag var rädd att se på hennes skisser för att icke behöfva säga nej på grund af dem. Hon var så förtviflad förut. Kan det vara möjligt...? Jag brukar inte annars..."

"Det upptäckte jag genast," sade jag. "Jag vet att du hälst velat kasta ett af dina hus för hennes fötter."

"Skämta inte — — hon var stolt. Men det var ändå ett litet plåster. Tack skall du ha."

Jag såg hans ansikte i lyktskenet, när han vände sig om och gick. Jag grubblade halfva natten på det ansiktet.

En tid därefter möttes vi på gatan. Jag märkte att det misshagade honom, att han gifvit mig ett förtroende.

"Diktar du något nu för tiden?" sade jag nästan ironiskt för att låta honom förstå, att jag icke begärde någon fortsättning.

Men han svarade icke hetsigt, utan dystert: "Det är just värdt att skrifva. Prat har man nog af, känsloprat framför allt. Det värsta är ens eget."

Jag förstod att han behöfde utgjuta sig.

"Du har träffat henne," sade jag.

"Ja, efter en månads hetsjakt fann jag henne ändtligen."

"Nå?"

"Hon satt i Humlegården, och jag satte mig bredvid henne."

"Har ni löst problemet?" sade jag.

"Ja," sade hon.

"Kan ni förlåta min brutalitet?"

"Åh, jag känner er ju så väl. Jag har läst hvarenda rad."

"Ni skulle inte vilja vara vän med en diktare?"

Hon såg hastigt på mig och rodnade.

"Kanske inte," sade hon sakta. "Det jag sätter stort värde på, vill jag inte dela med hela världen."

"Vill ni låta mig se edra skisser?"

"Nej," sade hon, "nu är det för sent. Bedrägeriet är fullbordadt."

"Ni har väl inte stulit?" sade jag med försök att skämta.

"Jo," sade hon.

"Akta er för polisen," sade jag.

"Ingen fara, världen kallar det inte stöld. Det finns i alla fall ingen, som kan anklaga mig, mer än ni."

"Fröken," sade jag, "tror ni, att en diktare ger hela sitt inre, att han icke har något, som

PELSVERK färgas ytterst väl af ***Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.*** Ombud i Stockholm: ***Fröken Beda Johnson, Kungsgatan 9.***

han låser in i ett skrin och skyddar för profana blickar?"

"Hvad skulle det finnas mer, än ni gett," sade hon. "Jag har förstått hvartenda ord."

"Tänk, om det ändå fanns någonting, som ni aldrig förr hört och som ingen annan än ni får höra. Något som hade ett särskildt värde just därför, att det var ni som framkallade det. Tänk, om låset öppnades i detta ögonblick och jag fick säga er..."

Hon hade blifvit blek ända ut på läpparna. "Jag ser min mor komma därborta," sade hon och reste sig, "jag måste möta henne". Hon gick några steg fram, så vände hon sig om. "Kom ihåg," sade hon, "att man icke begår ett bedrägeri mer än en gång. Den enda gången binder för alltid."

Ja, så var det inte mer. Men, ser du, det är så, att man skrifver så mycket om stämningar, att när ens egen själsskakande stämning kommer, så är man inte rustad för den. Dikten har mängt sig in i ens personlighet. Man har upphört att tro på verklighetens rysligheter. Emellertid — gick hon, och jag blef kvar."

Jag vet inte hur det kom till, men jag kände mig likgiltig för förtroendet. Det är ibland man är mer upptagen med sitt eget, än med någon annans, det är någon hake invärtes och man kan icke komma loss. Jag hade ingenting att säga. Jag tryckte hans hand och vi skildes. Efteråt gjorde det mig ondt, att jag sårat honom, och jag blef glad, då jag dagen därpå såg honom uppe på Konstföreningen. Jag kom genast att märka i hans närhet en grupp af två kvinnor och en man, hvilka omsorgsfullt studerade taflorna. Det var alldeles gifvet hon och modern. Han hade beskrifvit dem mer detaljeradt, än hvad jag här återgifvit. Jag kände genast igen dem. På mig verkade flickan bedårande, utan att vara det ringaste vacker. Hvarje åtbörd, hvarje min var en lugn klar själs uttryck, någonting sant och enkelt, med en stundom jungfruligt varm blick i ögat, och han, mannen, som stod bredvid henne, var knappast mindre sympatisk. Vid första ögonkastet tyckte jag mig upptäcka, att de voro i godt förstånd med hvarandra. Modern var vid ett förträffligt lynne, inflikade små humoristiska anmärkningar mellan deras hyperartistiska uttalanden. Jag var fullkomligt fängslad af denna familjegrupp, till dess jag med ens upptäckte, att jag ju ej alls visste, om jag gissat rätt, helst som den unge mannen ju ej hörde till den ursprungliga berättelsens personer. Skrattande åt min vidtsväfvande fantasi, ämnade jag lämna Konstföreningen utan att meddela mig med Aron. Men han hade följt mig, och när jag väl var ute, slog han mig på axeln.

Ja, det var Aron, som stod bredvid mig. Han såg alldeles förstörd ut, och betraktade mig med ett förvirradt uttryck i ögonen.

"Aron," sade jag ofrivilligt, "hvad är det?"

"Jag har ju ingenting sagt, hvarför frågar du då hvad det är? Men det gör detsamma, jag såg, hur du fixerade dem. Nå ja, jag har friat."

"Till henne?"

"Till hvem annars," afbröt han mig otåligt. "Du såg ju henne och kan väl då begripa. Men du begriper naturligtvis ingenting. Gå du lugnt hem och tacka Gud, att du ingenting förstår, och att du inte är lyriker."

Han ämnade skynda bort.

"Stanna, Aron," sade jag allvarsamt. «Du har gifvit mig ett förtroende, nu vill jag veta något mer. Har du friat, har du väl också fått något svar. Då har du väl några utsikter eller alls inga. Har du meddelat mig frieriet, har du väl också att meddela mig hoppets ord."

(Forts. å sid. 448)

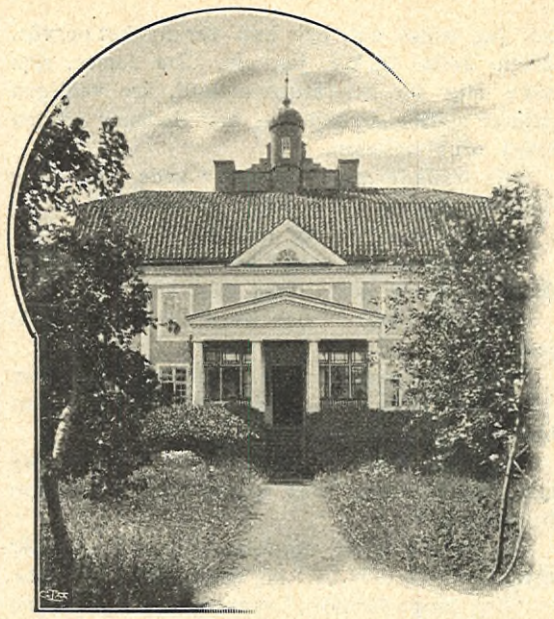

NADDÖ. F. Borgstedt foto.

ETT SVENSKT DIKTARHEM.

NÄR DEN resande stigit af tåget i Birgittas minnesrika stad och stående vid det anspråkslösa lilla stationshuset ser ut öfver den omgifvande nejden, så fångas hans blick naturligtvis först och främst af klosterkyrkan, "blåkyrkan", och den nobla tornsilhuetten på Vadstena imposanta slott. Men därefter fäster han ovillkorligt sin uppmärksamhet vid en herrgårdsbyggnad på motsatta stranden af Vadstenaviken. Som ur ett moln af lummiga och pompösa trädkronor lyfter den sina solhvita murar och sitt svarta brutna tak med en egendomlig lanternin. Det är Naddö corps de logis, om hvilket Almqvist i "Baron Julius K." yttrar, att det "är ett behagligt herrgårdshus", och som numera är en af törnrosskaldens sena beundrares, Verner von Heidenstams afskilda och lugna diktarhem. Den, som skrifver dessa rader, hade för några veckor sedan nöjet att inte behöfva stanna som en lysten skådare på afstånd, utan fick svinga sig upp med sitt gepäck, sitt resdamm och den gängse resehufvudvärken i ett elegant ekipage, förspändt med två ystra svarta hästar, och gungas fram på Naddövägen, som beskrifver de mest nyckfulla vindlingar och gång på gång gäckar ens förmodan att snart få köra in i skuggan af alléhvalfven. — Om några minuter möter jag "Folke Filbyters" diktare. Och när nu rundt ikring mig Östergyllen breder sina gula skördefält i långa våglinjer, så stanna mina tankar gifvetvis på denna mäktiga epopé om jorden, den närande och gömmande, och om alltings eviga gång mellan fruktsamhet och död, mellan spirande och förvissning.

Ändtligen, efter en lustig ögla, ligger vägen utbredd för oss så ceremoniöst rätlinjig som en modern gata. Och innan jag hunnit förvissa mig om att knythalsduken och nålen sitta som sig bör, har vagnen redan svängt upp och stannat på gårdsplanen. Jungfru Kerstin kommer ut och plockar åt sig mitt lätta bagage, öfverrock, väska, paraply, snart sagdt allt hvad jag äger. I vestibulen hälsas jag på det hjärtligaste af Heidenstam själf i grå kostym med knäbyxor och svarta strumpor, lång, smärt och brunhyad, lika ungdomlig i sina rörelser som förr och för tillfället vid ett briljant eftermiddagshumör. Det ligger något så äktsvenskt fast och godt i värdens handslag och det första afgörande blixtintrycket af rummen i hvitt och guld och med all sommarens blomprakt i fönstersmygar och vrår, att jag ögonblickligen känner mig som hemma och blir försatt i det rätta välkommen-gästlynnet. Och när diktarens vackra och behagliga unga fru efter ett par minuter visar sig klädd i något stilfullt hvitt, så tycks mig den angenäma stämningen fullkomnad. Jag betraktar med intresse några helgonbilder från München, som blifvit uppställda i förstugan och hvilkas gyllne mantlar tiden härjat betydligt. Vi gå upp för trappan och komma in i sällskapsrummet, en charmant möblerad salong, som sträcker sig öfver hela byggnadens bredd. Det är fylldt af gammaldags föremål, familjeminnen och kuriosa, små konstverk, orientaliska och nationella om hvartannat, bägare, skrin, krucifix, mycket, med hvilket den poetiska inbillningen kan göra sina kombinationer. Här står t. ex. ett skåp af ek, hvars skulpterade luckor varit någon prydnad i Per Brahes Visingsborg och räddats undan branden i början af 1700-talet. På ett marmorbord och halft öfverspunnen af odödlighetens sinnebild, murgrönan, och af krasseblommor, som lysa röda och gula som eldkvastarna ur kanoner, står en byst af finska krigets namnkunnige general v. Vegesack, Heidenstams farmors far. Öfverst på den väldiga hvita bokhyllan, som uppbär tyngden af i hufvudsak de "klassiska" auktorernas verk, höjer Dante sitt underbara hufvud, med de vildfågelaktigt hvassa dragen springande ut under doket. Denna hedersplats är för visso meningsfullare och mera symboliskt gifven, än hvad dylika oftast bruka vara. Ty den store florentinaren har alltid synts Heidenstam som jätten inom världslitteraturen, och redan som barn älskade han Comedian med ett särskildt högtidligt djup. Längst uppe vid ett af de smårutade fönstren har fru Heidenstam sin musikvrå. Och där vid det gamla klavéret, hvarifrån ens öga har den mest hänförande utsikten nedåt Vadstena och Vettern i sitt spektrala kvällsljus, satt för icke så länge sedan Wilhelm Stenhammar och föredrog för skalden sin nysatta musik till "Ett folk", som i vidd och körernas brusande stråt lär tolka diktens anda med mycken förståelse.

— Här har jag för resten en del gamla möbler från mitt fädernehem Olshammar vid Tiveden, som ju inte ligger så långt härifrån — ni kan nog se de blånande höjderna från er kammare.

Nästa rum är det egentliga biblioteket. Och här möter man all slags historisk litteratur, och vår äldre svenska lyrik finns där också utan undantag. Jag ögnar på ryggarna af de gamla banden med sina allmänprydliga guldslingor: Stagnelius, Lidner, Vitalis, etc. — Ja, säger Heidenstam, de där stodo i bokrummet på Olshammar. Som ung läste jag beständigt filosofi, sedan lika envist historia. Och få se, om jag inte på mina gamla dagar följer lifvets lag och återgår till "den första kärleken". Däremot skulle ni häpna, om ni visste, hur svårt jag har att med verkligt intresse läsa ren skönlitteratur. Den verkar på mig, inte alltid, men mycket ofta, som förbrukadt lif, stelnad lafva, utskuren till små nätta broscher i ett eller annat obligat mönster. Den ger mig alls inga

EN ÅKTUR PÅ DOGCART.
F. Borgstedt foto.

Lagermans Tvätt-pulver "TOMTEN".

impulser. Värst är det kanske med romanerna och novellerna. Riktigt innerligt älskar jag bara lyriken från 1800-talets början och 1700-talets slut.

Jag fortsätter min granskning af hyllorna och upptäcker snart, att äfven det allra modernaste i bokmarknaden funnit en väg hit. Jag bläddrar i några af de senaste in- och utländska böckerna, och af första bladets dedikationer får jag en föreställning om Heidenstams vidtgående litterära förbindelser. Jag spörjer honom, hvad han tänker om vår allra yngsta poetiska konst.

— Jo, den hyser jag liflig sympati för. Den bär helt visst rika löften inom sig.

Vi sitta där midt emot hvarandra, och genom de öppna dörrarna till altanen hör jag det spröda mångtoniga plasket från Vetterns vågor. Orden drifva hit och dit i vårt resonemang och slutligen har det förts in på rena politiken, där Heidenstam med åren blifvit alltmera intresserad och där han hyser afgjordt fria, besinningsfulla och sunda åsikter.

Någon slår på en sorts gonggong i nedre våningen. Och det ljuder så länge och så energiskt, att man får en förnimmelse af att det inte bara är nyttan, utan också nöjet, som leder handen till slag.

— Det är min fru, som kallar till kvällsvard. Men vi ha ingen särdeles brådska. Titta in här i blå salongen, här hänger Ackes tafla, hans oförstådda framtidssyn.

Jag ser en duk, som fyller nästan hela kortväggen, och hvars färgverkan af försmältande rödt och violett onekligen är vacker. Vi stå några ögonblick och beundra detta konstnärsfantasiens smygande på absolut obestämbara vägar, efter "inbillningens logik". Och Heidenstam tar sig för att berätta den kuriösa historien om förvärfvet af Ackes målning. Men den hör ju inte hit; vare nog sagdt, att han vann taflan genom den lyckade profetian om en katts öden. Denna och flere andra passager tar Heidenstam fram och återger dem på sitt dramatiskt uttrycksfulla och fängslande sätt och med den förmåga att "få spets" på det hela, som gjorde honom till en af de eftersöktaste i hufvudstadens stora sällskapslif.

— Apropå umgänget, så kan ni tänka er har jag inte besökt Stockholm på öfver tre år, om jag undantar en à två dagar på genomresa till Italien. Inte gått Sturegatan på tre år, det känns något till skönt det. Men här nere trifs jag, ty här får jag vara i fred, något som sällan beskärdes mig på Djursholm, där det bokstafligen svärmade af vänners och bekantas middagsbjudningar.

— Inte har ni förlorat på ert utbyte af hemvist. Det är jag öfvertygad om. — Från det ena till det andra, det var en rasande präktig empiremöbel här. Ett minne från Olshammar kanske?

— Så förhåller det sig. Och på det där mahognybordet var det jag lekte tyskar och fransmän med vinkorkar en stormig septemberkväll, just då nyheten kom om nederlaget vid Sédan, om "barbarernas" triumf. Af den lilla barndomsepisoden har jag ju, som ni vet, gjort inledningen till "Klassicitet och germanism".

Förbi en karolinsk huggvärja och några dryckeskärl från Karl XII:s dagar, som placerats på en hylla ofvan trappan gå vi ned till undervåningen och göra en hastig titt i de bägge sofgemaken. I fru Heidenstams rum blir jag visad på en stol, en Olshammarstol, hos hvilken jag inte kan spåra något märkvärdigt, men som för mig naturligtvis får en stark lockelse, när man omtalar, att i den har general von Döbeln hvilat ut en kväll i de varmröda reflexerna från brasan och gungat på sitt knä en liten flicka, sedermera Heidenstams mormor, och leende låtit henne fingra på sitt berömda svarta band. Den unga fruns sekretär är prydd af blommor och en hel mängd Heidenstamsporträtt från olika åldrar. Om diktarens eget sofrum slutligen kan det måhända roa er höra, att det är hållet i skinande hvitt, ornamentalt odekoreradt och endast prydt af en präktig Van Loo. Dörrarna målade i klar lysröd färg åstadkomma en djärf kontrast. Vid ett bland de många fönstren upptäcker jag ett skrifbord. Heidenstam följer mina blickar och anar, hvad jag nu tänker fråga. — Hvar mina böcker egentligen komma till? Ja, inte där, det är då visst, säger han, skrattande. — Hit in kunde något slammer tränga, och då blefve det mig omöjligt att författa. Nej, mitt arbetsrum ligger i vindsvåningen, dit stiger intet ljud från människor. Vi kan ju gå dit sedan, om det intresserar er.

Vid den ytterst glada supén är Heidenstam i sitt esse som diseur, trollar fram historier, ibland drastiska, ibland oförlikneligt spetsiga och "elaka". Vi prata härs och tvärs om landthushållning och om skörden, som blir präktig i år, och jag får veta, att fru Heidenstam styr och ställer på egen hand med det icke obetydliga landtbruket på gården. — Jag har vanligtvis inte tid att syssla med åker och äng, påpekar Heidenstam. Men i alla fall kalla de mig patron, och det känns förstås rätt lustigt. — Vi diskutera frågan om det lämpligaste — poppel eller lind — till en större alléplantering i höst. Och vi äro för mycket hemma i trädgårdskonst alla tre för att brådstörtadt nå något definitivt resultat. Vi beröra också böcker och taflor, gammalt och nytt, stort och smått. Och öfverallt, in i alla vrår, måttar den heidenstamska iakttagelsen sina mästerkast.

Då Heidenstam äter fort och i allmänhet påfallande litet och min resenärshunger redan förut stillats, blir den snabba plundringen bland rätterna nästan omärklig. Efter supén ta vi en lampa med oss och stiga upp för trapporna till vindsvåningen, där väfnader i gamla, naivt stela och komiska allmogemönster täcka väggarna. I den hvitrappade muren står årtalet 1803 inristadt. Det är tiden för öfvervåningens byggande, men annars är huset långt äldre, och en del sägner har man förknippade med dess tillvaro. Heidenstam öppnar en liten, nästan omärklig dörr öfver en gammaldags hög tröskel — och vi stiga in i diktarens arbetsrum.

HÖBÄRGNING. ÖFVERST PÅ FRÄMSTA LASSET FRU VON HEIDENSTAM. STÅENDE TILL VÄNSTER VERNER VON HEIDENSTAM. F. BORGSTEDT FOTO.

Lanolin-Sana-Tvål.

Garanterad ren, neutral, mild och öfverfet.

Bästa Barntvål!

25 öre st.

Grumme & Son

Stockholm.

Snedt för fönstret står det kolossala, omålade skrifbordet, helt säkert en tre meter långt och beströdt med papper och böcker, men totalt utan några sorts porslinsödlor, grodor, dödskallar, blomsterglas o. d. "skrifvande mäns skrifbordssaker". Jag förefaller nog en smula förvånad, och min öfverraskning växer, när jag, seende mig ikring på väggarna, icke finner en enda tafla, dekoration eller prydnadsartikel, ingen bild mer än hustruns porträtt på en liten manuskripthylla — öfverallt den nakna muren. — Några frukter af min omtalade hyperesteticism, som för öfrigt i det stora hela hör till myterna här i landet, spejar ni fåfängt efter här inne, yttrar Heidenstam. Och han tar sig så litet konstlad ut som möjligt, så naturfrisk och skälmsk, där han vandrar af och an med tummarna i västens armbågshål och rökverket i mungipan. — Utom jordgloben, ni ser där, tål jag inte några föremål på eller i närheten af mitt skrifbord, inga andra än de, som äro strängt nödvändiga för arbetet. Inget sköntlitterärt häfte förirrar sig hit opp; nej, se här de enda böcker jag vill ha inom räckhåll. — Jag undersöker hyllan, där digra historiska volymer, memoarverk o. d. stå i sina allvarliga och bastanta biblioteksband. — Ja, häfden har ju så att säga er intellektuella barndomskärlek, och äfven filosofien tycker ni om att fördjupa er i. Men är det inte svårt ibland så här ute i bygden att skaffa de behöfliga källorna, det konstruktiva materialet, den fantasieggande lektyren, ifall ni öfver hufvud behöfver någon sådan? T. ex. nu för "Folkungaträdet"? — Jo visst, ohyggligt. Här har jag ju inte tillgång till något stort bibliotek — i det fallet äro ni lyckliga i Stockholm — utan jag måste köpa mig arbeten i flere delar på vinst och förlust. Stundom händer det ju, att jag inte finner ett enda drag af betydelse, ett enda nytt perspektiv.

Jag upptäcker på bordskifvan några hvita ark, strimmade af Heidenstams högoriginella och schwungfulla handstil. Det ger mig naturligtvis en osökt anledning att försiktigt spörja en smula om hans litterära planer för den närmaste tiden. Till all lycka yttrar sig Heidenstam så oförbehållsamt jag kan begära om den saken. — För närvarande håller jag på med Magnus Ladulås och händelserna och figurerna kring honom; jag börjar just nu komma in i stämningen. Men jag brukar ta det hela med lugn, och först framemot vintern blir mitt arbete forceradt.

— Ja, då kan han vara så djupt inne i sina människor och sina tankar, att han inte på flere veckor säger mer än ett par ord om

dagen, försäkrar mig den unga frun, som kommit efter oss upp till arbetsrummet.

— Då är det väl tyst och trist här?

— Ja, tyst. Men tystnaden är ju alltid skön. Och tiden går ändå rätt fort med sport, läsning och hushållsbestyr. Och så har jag Ruff och Kasper, en hund och en katt, som trifvas tillsammans, må ni tro. Vi äro passionerade djurvänner bägge två.

Heidenstam har blifvit stående vid fönstret och ser ut öfver trädtopparna och milsvidderna. Ända bort mot Bjälbo, ur hvars feta mull ju Folkungaträdet spirade och växte sig högt med skugga och sus, kan denne fornålderns moderne lefvandegörare låta blicken flyga från de döda pappersarken på sitt bord.

— Vet ni, jag går med ett litterärt projekt, som kan tyckas något underligt.

— Och hvilket är det?

— Jo, det är att skrifva en bok om Lappland. Ja, just Lappland. Det döende folket där uppe vid polcirkeln har länge lockat min skildrarlust, ungefär som förr araberna. Och kanhända ger jag mig i väg dit opp i vildmarken och gör "duktiga och ärliga studier", som det heter, när jag fullbordat min andra del af folkungasagan, d. v. s. i vår. Nej, kanske inte till våren, då bruka vi ju ta oss den vanliga utländska trippen, men till hösten...

EN STUNDS LÄSNING I TRÄDGÅRDEN.

SÄLLSKAPSRUMMET.

— Apropå, den senaste resan blef visst icke långvarig?

— Nej, vi tröttnade på det dagliga hotellifvet, så vi reste hem något förr än ämnadt. För öfrigt är det underbart att se, hur jorden hvart år liksom blir allt mindre. Snart blir den väl intet annat än en stor stad, ungefär som London, här och där afbruten af små landskapsliknande höjder och fält. Det första jag gick utom dörren i Firenze mötte jag Geijerstam, i Rom gick gamle Björnson och grubblade, och Knut Wallenberg filosoferade framför fönstret till en sidenbutik o. s. v. i oändlighet.

— Här ute kan det vara bistert kallt i januari och februari, berättar Heidenstam, när vi alla tre gå tillbaka öfver vinden. — Och någon gång händer det, att en strimma snö, som yr in genom takfönstret, ligger och glimmar i månljuset. Men inne hos mig har jag varmt.

— Ja, så hett, att man inte kan stanna inne hos honom mer än ett par minuter. Minst tjugufem grader.

— Åh, Greta öfverdrifver. Men i alla fall vill jag verkligen ha det rätt varmt i rummet, där jag sitter och skrifver.

— Enkelhet i omgifningen, inga distraherande småting — i den punkten liknar er böjelse Tolstojs. Men hvad hans diktarverkstad i öfrigt beträffar, lär den visst stå iskall som en källare, så i *det* afseendet...

— Förutom alla andra olikheter oss emellan, ja. Ett tag funderade jag på att inreda mitt författarbo i ett af uthusen, för att få det ändå större. Jag röker nämligen gärna, medan jag arbetar, och följaktligen behöfver jag rymd ikring mig.

Fru Greta drar sig tillbaka till sitt rum, och Heidenstam föreslår mig en promenad utåt fälten, innan vi slå oss ned i syrénbersån med cigarrerna och whiskyn — Heidenstam hatar vanligtvis punsch. Vi vandra genom parken och trädgården, där jag trots skymningen varseblir, hur kvistarna bågna under sin rikedom på frukt. — Jorden här på Naddö har gammal kultur, och det var det, som bidrog mycket till min köplust. Med all sannolikhet utgjorde egendomen på Birgittas tid ett stycke af hennes lifgeding. Som ni kan märka, måste själfva parken och trädgården fordom ha varit en ö, och det berättas, att en af de medeltida drottningarna fått en sådan förkärlek för platsen, att folket benämnde den "Hennes Nådes öga". Och efter hvad man vill påstå, skall ur detta namn med tiden ha utvecklats det nuvarande: Naddö. — — —

Allt ikring oss sofver i sommarnattens dunkel och tystnad. Och vi höra endast Vettervågornas sorl och mummel och suset i lönnarna och i den väldiga asken, det fjärran synbara vårdträdet.

Ute på slätten en afton under stjärnhimmeln förstår man viddernas poesi. Jag kommer att tänka på Heidenstams egen dikt "Guds födelse", denna långa syn öfver tingen, allblicken öfver släktens ändlösa tåg och tankevärldars upprinnelse och slocknande. Jag lyssnar till, hur Heidenstam själf vill klargöra de djupt i hans konst liggande, fasta religiösa och etiska elementen.

— En kritiker har anmärkt, att det går ett drag af offer genom min senare diktning. Och detta är sant, om också det rymligare ordet hänryckning vore bättre än det begränsade ordet offer. Hvad jag beröres af hos Bellman, Lidner, Tegnér liksom i världshistoriens händelser och stora kulturskeden, det är först och sist den heliga hänryckningen. I den stupar nu "den uppgående solens" små gula soldater, liksom på sin tid karolinerna. Och i den kan hvem som helst dö krigarens död i sin egen säng. Om stönande trälinnor och djur draga världskvarnen, så är det väl mest en synvilla. De, som verkligen få den att vända sig äro varelser, som bära sina hänryckta själar högt som lampor. — Men i hela den borgerliga realismen i 1800-talet bor en nykter och torr färg. Och brytningarna med en förstenad religiös dogmatik voro mer nyttiga och nödvändiga än egentligen upplyftande. Därför menar jag, att det var mer anda och djup, då allt var altaren och hänryckt tro, och att den sky, som glidit mellan oss och det gudomliga, åter till sist skall vika, så att vårt andliga lif å ena sidan och vårt yttre lif och stat och samhälle å den andra inte längre bli två motsatser. Men härtill fordras offrandet af många små struntgudar, som bara äro bilder för små önskningar. Hvad vi behöfva, det är en djup och god religion, fast naturligtvis i helt annan än teistisk mening. Det är detta jag upprepade gånger åsyftat och som ju en del förstått mig i.

ERIK NORLING.

BIBLIOTEKET OCH BLÅ SALONGEN PÅ NADDÖ. F. BORGSTEDT FOTO.

UR DAGSKRÖNIKAN.

ETT NYTT KONSTVERK i Nationalmuseum. Bland nya förvärf till vårt nationalgalleri märkes en stor fransk landskapsmålning, »Utsikt i Oise-dalen», af *Gustaf Albert*.

Konstnären, som dog i början af detta år i Frankrike, vid 39 års ålder, var visserligen svensk till börden, men en af dessa svenska konstnärer, som tidigt kommit till utlandet och där stannat. Åren 1887—90 vistades han i Newyork och var sedan 1891 bosatt i Paris. Den tafla, som nu kommit till vårt Nationalmuseum, var den sista, som konstnären hann fullborda innan han dog. Den var i våras utställd på den ena »salongen» i Paris, den som kallar sig »La société nationale», och har af dem, som i utlandet sett flere af Alberts verk än vi här hemma, omtalats såsom ett af konstnärens bästa arbeten. Hittills har han ej varit representerad i vårt statsgalleri.

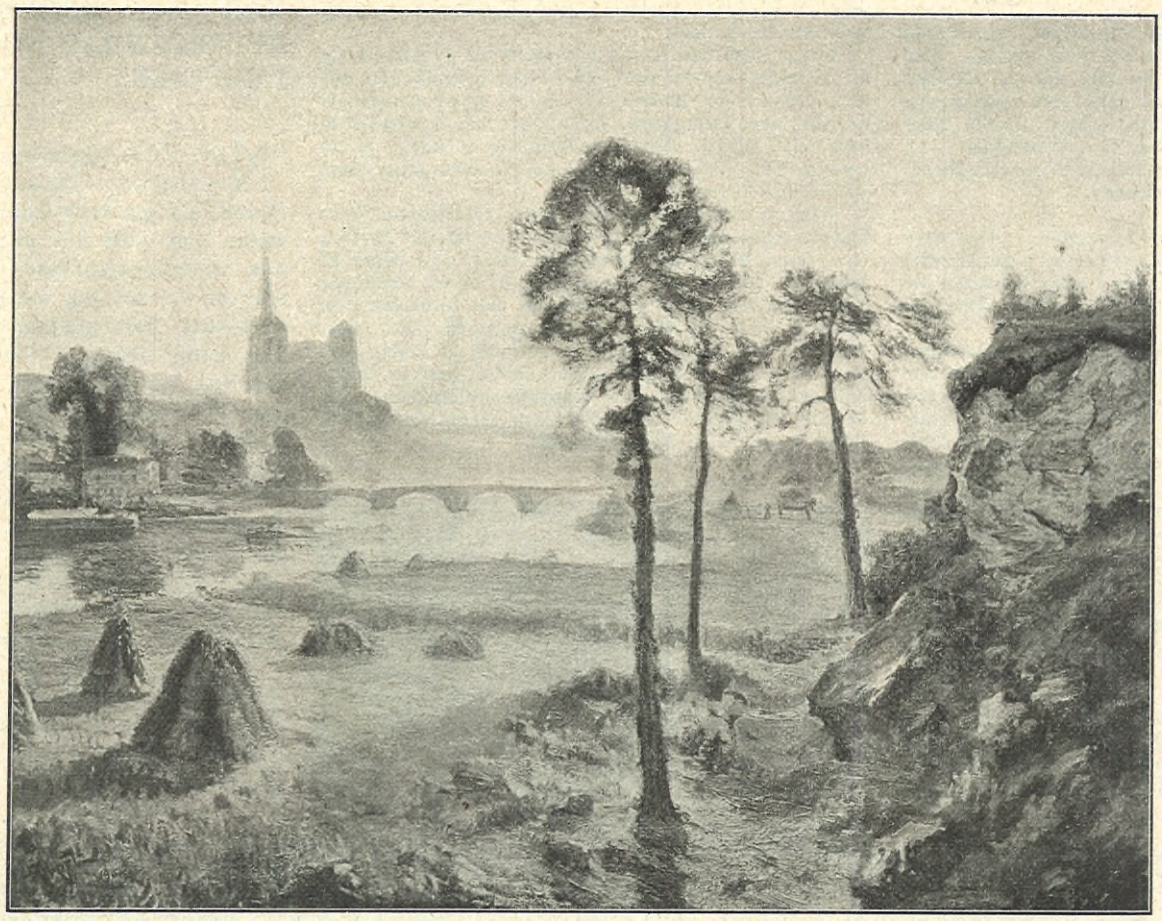

UTSIKT I OISE-DALEN. TAFLA I OLJA AF GUSTAF ALBERT. A. BLOMBERG FOTO.

C. A. HELLSTRÖM †. Nyligen afled härstädes, efter en längre tids sjukdom, justitierådet Carl Abraham Hellström, något öfver 51 år gammal.

C. A. HELLSTRÖM.

Bördig från Nyköping, studerade han i Uppsala, där han 1878 aflade hofrättsexamen, hvarefter han tjänstgjorde dels vid Svea, dels vid Skåne-Blekinge hofrätt och blef vice häradshöfding 1880; var därefter under flere år först adjungerad ledamot af Svea hofrätt och därefter t. f. revisionssekreterare, tills han i slutet af 1892 utnämndes till häradshöfding i Kinds och Redvägs domsaga. Från detta ämbete kallades han på våren 1897 att inträda i högsta domstolen — en befordran, som på sin tid väckte en viss, för den bortgångne smickrande uppmärksamhet. Han var ock en man med begåfning och grundliga studier och åtnjöt såsom jurist stort anseende. Äfven intresserad på det kommunala området, var han sedan några år medlem af Östermalms församlings kyrkoråd.

Närmast sörjes han af maka, född Myrtin, och två barn samt af i Nyköping bosatta åldriga föräldrar, f. d. bankkassören C. G. Hellström och hans maka, född Arosenius, äfvensom af en broder, öfverläkaren dr Thure Hellström härstädes, och två gifta systrar.

VICTOR SJÖBERG. †. En inom hufvudstadens journalist- och teatervärld välkänd och populär personlighet, medarbetaren i DagensNyheter, skriftställaren Victor Sjöberg, afled härstädes i slutet af förra veckan efter en längre tids sjuklighet. Victor Sjöberg var född i Göteborg 1836 och son af en fabriksidkare därstädes.

Efter att redan vid 17 års ålder ha aflagt studentexamen, begaf han sig till vår uppsvenska universitetsstad för att bedrifva studier och stannade där under åtskilliga år, delande sin tid mellan estetiska studier och ett gladt umgängeslif. Af ekonomiska skäl tvungen att afbryta sin universitetsvistelse, trädde Sjöberg, motstående sin lust att gå in vid teatern, in på tidningsmannabanan och gjorde sina första lärospån i Göteborgs-Posten, hvars redaktion han tillhörde åren 1863—80. Från det sistnämnda året och ända intill senaste tiden ägnade den aflidne sina krafter åt Dagens Nyheter, företrädesvis sysslande med teater- och musikkritisk verksamhet. Äfven som öfversättare af dramatiska arbeten har han varit verksam. Under åren 1886—91 fungerade S. som tidningens redaktionssekreterare.

VICTOR SJÖBERG.

Den aflidne var en genom sitt mjuka, sympatiska väsen högeligen omtyckt person; ej minst hade han, på grund af det talangfulla

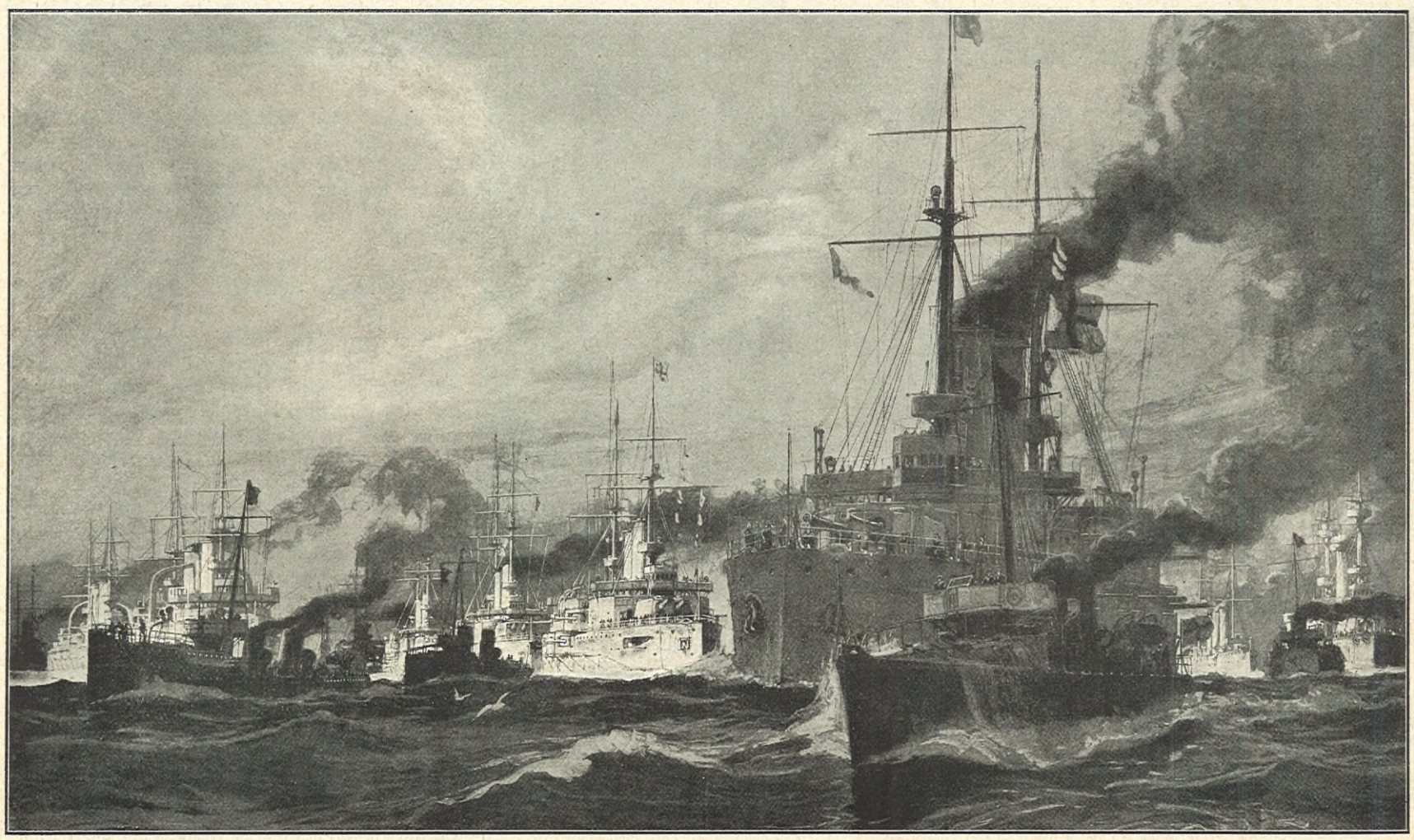

Slagskeppet Triumf. Slagskeppet Albemarle. Slagskeppet Exmouth (med amiral Wilson ombord).

DEN ENGELSKA FLOTTAN I ÖSTERSJÖN.

och hofsamma sätt, hvarpå han skötte teaterrecensentskapet i Dagens Nyheter förvärfvat sig aktning och tillgifvenhet. Hans sätt att föra pennan som scenisk kritiker ådagalade, att det går an att vara skarp utan grofhet, på samma gång som hans varma intresse för och kännedom om teatern gjorde hans recensioner verkligt instruktiva, där så behöfdes.

En stor vänkrets sörjer den blida personligheten och den talangfulle tidningsmannen.

DEN ENGELSKA FLOTTAN i Östersjön. Den stora engelska kanalflottan, af hvilken vi i dagsnumret ge en afbildning, befinner sig nu i våra farvatten och kommer måhända upp till Stockholm någon af de närmaste dagarna.

Eskadern står under högsta befäl af amiralen sir A. K. Wilson, med tre andra amiraler som divisionschefer, och består af 11 första klassens pansarkryssare, 3 pansardäckskryssare samt 12 destroyers. Slagskeppen äro: Cæsar och Prince George, byggda 1896 och 1895, med hvardera 14,900 ton, Revenge byggd 1892, ombyggd 1902, med 14,150 ton, Exmouth, Albemarle Russel, Duncan, Montagu, Cornwallis, byggda 1901, med hvardera 14.000 ton, Swiftsure, Triumph, byggda 1903, med hvardera 11,800 ton. Pansarkryssarne äro: Good Hope, byggd 1903, med 14,100 ton, Antrim, byggd 1903, med 10,850 ton, Donegal, Kent, Monmouth, byggda 1902 och 1901, med 9,800 ton. Pansardäckskryssarne äro: Dido, Juno, byggda 1896 och 1895, med 5,600 ton, Topaze, byggd 1903 med 3,000 ton.

ALBERT EDELFELTS LIKFÄRD. Den store finske konstnären Albert Edelfelts likbegängelse i Helsingfors blef den imponerande och värdiga sorgehögtid, som man kunnat vänta. Nyländska studenter buro kistan från hamnen, dit konstnärens stoft anländt från Haikko med ångaren Borgå, till Nikolai-kyrkan.

I processionen, som från kajen gick Unionsgatan fram till kyrkan, följde Nyländska afdelningen af Helsingfors' studentkår samt den öfriga delen af studentkåren in corpore, Konstnärsgillet och andra korporationer närmast efter Edelfelts familj.

I templet var synnerligen anslående dekoreradt. Längs läktarne och mellan kolonnerna under dem löpte i mjuka festoner fallande girlander, bundna af asparagus, lager och kaktusdalier i purpurrödt och gult, den aflidne konstnärens älsklingsblommor. Mellan kolonnerna hade dessutom anordnats en häck af ståtliga lagerträd, och själfva koret begränsades utåt kyrkan af tvänne jättegranar. Altarkrans och altartafla voro täckta med hvitt ylletyg, och altarbordet tedde sig som en enda jättedrifva af hvita, doftande liljor.

På den hvita duken öfver altartaflan hade artisten H. Simberg i stor skala återgifvit Edelfelts slutvignett till "Landshöfdingen", den flammande facklan mellan de tvänne palmbladen. Under denna lästes slutstrofen af "Den femte juli", en strof, som ofta och med förkärlek plägade citeras af Edelfelt:

»Han föll, och dock hvad härlig lott
att dö som han, se'n så man fått
sitt lif med ära hölja,
det är att trotsa glömskans sjö,
att lyftas som en grönklädd ö
ur djupet af dess bölja,
det är att dö och dock ej dö."

Jordfästningsakten var gripande. Vid kransnedläggningen å kistan yttrade senator Leo Mechelin bland annat dessa ord:

"Mer än någon annan finsk man har Edelfeldt i de stora kulturländerna genom sina verk och sin personlighet väckt intresse och aktning för Finland. Och från Västerlanden förde han med sig till oss de stora vyernas friska fläkt.

Sådan stod han ibland oss under de dystra, tunga år vi senast genomlefvat och hvilka ej ännu nått sitt slut. Äfven för honom var det ett djupt lidande att bevittna den ödeläggelse, för hvilken vår samhällsordning blef utsatt. Men han förlorade ej modet, ej arbetskraften, ej den stolta tron på det rättas seger öfver våldet och förtrycket."

Efter jordfästningsceremoniens förrättande bars kistan, sedan kransar och blommor nedlagts i kyrkan, från denna ut till likvagnen af anhöriga och några af Edelfelts personliga vänner. De å kistan nedlagda kransarna dels buros af studenter, dels forslades i en särskild vagn ut till begrafningsplatsen. Vid framkomsten till denna öfvertogs bärandet af kistan utaf konstnärerna. Sedan kistan nedsänkts i grafven, öfversållades den med rosor af Konstnärsgillets damer. På bandet till gillets praktfulla krans lästes en dikt till Edelfelts minne af Mikael Lybeck.

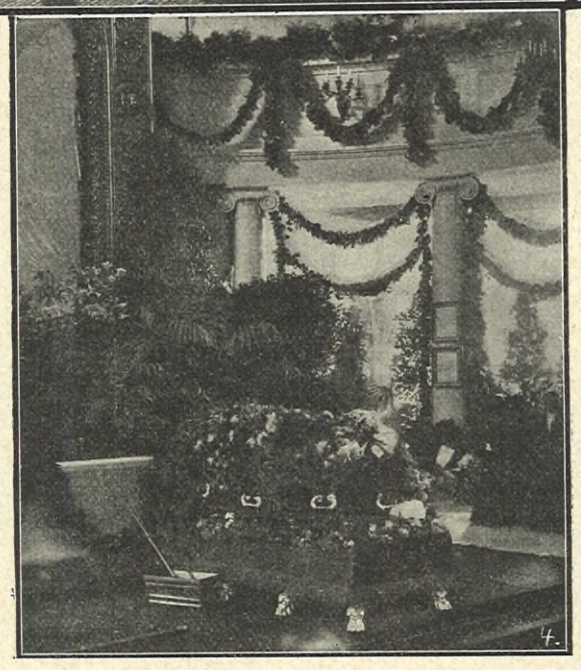

ALBERT EDELFELTS JORDAFÄRD I HELSINGFORS. FOTO FÖR IDUN AF ATELIER NYBELIN. 1. NYLÄNDSKA STUDENTER BÄRA KISTAN FRÅN HAMNEN. 2. LIKPROCESSIONEN PASSERAR SENATSTORGET. 3. PÅ VÄG TILL KYRKOGÅRDEN. 4. KISTAN OCH DET SMYCKADE KORET I NIKOLAIKYRKAN.

NÄR ARON BLEF EN STOR DIKTARE. EFTERLÄMNAD NOVELL AF HELLEN LINDGREN.

(Forts. o. slut fr. sid. 444.)

"NEJ NEJ, ingenting. Jag bad att få tala vid henne — jag tog henne afsides. Jag sade henne, att jag icke kunnat sofva om nätterna, sedan hon varit hos mig. Jag sade henne att hon var tillbedjansvärd — ja, med andra ord, förstår du — att jag aldrig vetat, aldrig förstått kärlekens hemlighetsfulla trollmakt förrän nu. Jag sade henne att hon icke var vacker, jag tror jag var galen som sade det. men att hon var den enda för mig, att allt hos henne var kyskhet och glädje och frid och kraft och att jag själf innerst var kyskhet och glädje och frid och kraft. Och hon grät. Hon förstod hvartenda ord jag sade, hvartenda ord, som jag förut visste hon kunde förstå. Det är någonting hemskt öfver det alltsammans. Jag tycker inte om att hon grät. — För mig! — Såg du karl'n, som stod bredvid? Såg du honom?"

"Ja, ja, ja. Du är bara litet halftokig för närvarande. Lugna dig. Hvad svarade hon? Hon måtte väl ha svarat något?"

"Jag sprang," sade Aron, "just när hon skulle svara. Men, ser du — hon dröjde med att svara. Allt hos henne svarade ja, utom hennes mun. Och när hennes mun skulle svara, såg jag, att den icke skulle svara ja. Hvarför vet jag inte. Jag vill inte veta det. Jag hatar att veta det. Min Gud, hvad jag är olycklig!"

"Snälla Aron, det där förmodade nejet är bara fantasier, dumheter. Kom med mig, vi skola . . ."

Han var borta, innan jag hunnit sluta meningen. Vi hade stått just vid hörnet af Landtmäteribacken och Öfre Trädgårdsgatan. När jag gick fram samma Trädgårdsgata mot Hamngatan och passerade ingången till Konstföreningens utställning, kom just genom porten samma tre, som jag nyss sett, modern, hon och den andre. Modern talade, den unge mannen, nyss förhoppningsfull och liflig, syntes nu kraftlös och modfälld, och flickan hade ett uttryck, som jag aldrig förr sett hos någon människa. Det skimrade inifrån en stilla fröjd, medan det yttre bar en prägel af djup smärta.

"Det börjar regna, Vera," sade han ödmjukt, "vill du inte ta mig under armen? Mitt paraply är stort nog för oss båda."

"Inte nu, Allan, inte just nu."

Hon tystnade plötsligt.

"Stör inte Vera," sade modern. "Hon har sina konstnärsfunderingar, och då måste man

låta henne vara i fred. Hon tänker kanske på ett porträtt af Aron Lundberg. Jag såg, att de talades vid. Det är ett själfullt ansikte."

Mer hörde jag icke, men jag skall aldrig glömma bilden af flickan just då. Den oerhörda smärtan, som afspeglades i hennes drag tillika med den stora inre lyckan. En målares pensel kunde kanske återgifva det. Men det skulle icke vara en vanlig målare, ej heller en vanlig skriftställare, som skulle kunna beskrifva det. Måhända Turgenjeff. Hopplöst undergifvet, men med lifvets glans i blicken, med ett nyfödt lifs glans.

*

Jag träffade honom några dagar senare.

"Ett slut vill jag ha på historien," sade jag. "Jag tycker bättre om dig, än jag någonsin förr gjort..."

Jag omfamnade honom. Jag har aldrig gjort sådant förr eller senare.

Han såg upp förströdd och frånvarande.

"Min kära vän," sade han lugnt, "hon är borta. Hon har gift sig med honom, som jag visste att hon skulle göra Jag var meteorskenet, han var solen."

Jag erkänner, att jag just inte i hvardagslag blir ursinnig, men nu blef jag det.

"Du såg henne inte efteråt, men det gjorde jag," ropade jag, "eljes skulle du veta, att du var solen. Han en sol! Sådan plump orimlighet!"

"Säg hvad du vill, tro hvad du vill," sade han med sin trötta röst. "Rikedomen kanske afskräckte henne."

"Rikedomen," sade jag med ett hånskratt. "Åhnej, min gubbe, det tror jag inte."

"Hvem vet," sade han. "Det är så olika naturer. Du vet inte, hur fina vissa naturer äro. Jag tror, det var rikedomen, som gjorde att hon icke förmådde bryta. Jag kanske har orätt. Det var min stora kärlek. Det kommer att bli min enda. Men stor sak! Det är som Bismarck sade till någon kung i Bulgarien eller hvar det var: det blir ett vackert minne. Men, min kära vän, kan du hålla mun?"

"Mitt lilla barn," sade jag, "om jag kan tiga! "Men sådana saker tala själfva i världens alla hörn. Hvarenda människa har samma historia."

"Ja," sade han, "jag vet. Men låt mig nu vara i fred."

Han var för mycket ledsen. Med småledsna vänner använder jag den taktiken att prata bort deras sorg. Den här gången gick jag och var tyst som grafven. Det var kanske dumt, men jag begrät någonting. Jag fällde tårar öfver den graf, som gömde hans stora kärlek.

Köp Venersborgs BARNSKODON!

Bästa svenska fabrikat!

Hvarje sula stämplad med vidstående fabriksmärke.

Tillverkas af:

Aktiebolaget

A. F. Carlssons Skofabrik,

Venersborg.

Försäljes i minut hos de flesta skohandlande i landet.

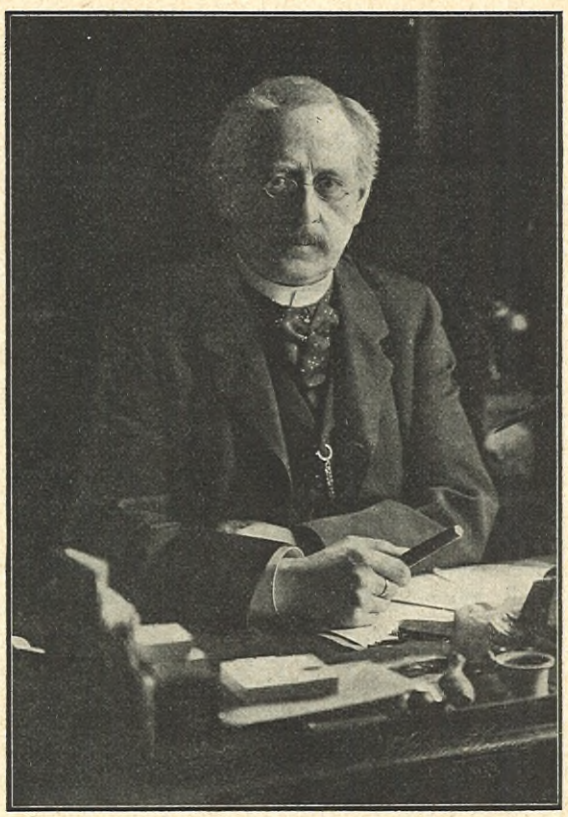

EDWARD LINDAHL.

SEXTIO ÅR fyllde för några dagar sedan en af Malmö samhälles mera bemärkta män, lektorn vid högre allmänna läroverket därstädes, herr Edw. Lindahl, hvilken vid detta tillfälle fick mottaga olikartade hyllningar och välgångsönskningar från vänner och kamrater.

Lektor Lindahl har lifligt deltagit i det offentliga lifvet, särskildt på det kommunala och allmänekonomiska området. Många bevis på förtroende från allmänhetens sida har han också fått röna. Sålunda invaldes han redan år 1887 som ledamot af Malmö stadsfullmäktige, eller samma år han tillträdde sin lektorsbefattning vid läroverket. Kallad till ledamot af Malmö S:t Petri församlings kyrkoråd år 1890, blef han året därpå ledamot af Malmö sammansatta skolråd. Vid den stora industri- och slöjdutställningen i Malmö 1896 var han utställningens sekreterare, hvilket år han äfven blef utnämnd till R. V. O.

I en del föreningar och sällskap är L. ledamot och i ett par sekreterare. I sparbanken Bikupan är han kamrerare och sekreterare, hvilket han varit alltsedan sparbanken stiftades år 1873.

Vid sidan af sin lärarebefattning har L. utöfvat en liflig litterär verksamhet. Det är icke så få romaner, noveller och berättelser, som af lektor Lindahl alltsedan 1872 öfverflyttats till vårt språk från såväl tyskan som franskan och engelskan. Öfversättningarna, som utmärkt sig för mycken ledighet, ha varit synliga dels i bokform och dels som följetonger i tidningar. 1878—79 utgaf han från Köpenhamn den illustrerade tidskriften Nutiden och har äfvenledes dessförinnan och efteråt författat och publicerat en mängd tidningsartiklar. L. har därjämte öfversatt och bearbetat några läroböcker samt äfven författat ett par sådana.

Man skulle kunna tro, att denna lifliga, både offentliga och enskilda verksamhet skulle varit till förfång för hans befattning som lärare. Så har dock icke varit fallet, utan tvärtom! Lektor Lindahl har alltid satt denna sin syssla i främsta rummet. Han har därtill gjort sig känd som en synnerligen duglig lärare och alltid förstått vinna såväl kamraternas som lärjungarnes aktning.

Lektor Lindahl är en nobel personlighet i ordets fulla bemärkelse och därtill mycket sympatisk, hvilka egenskaper förvärfvat honom en stor vänkrets.

Edward Waldemar Lindahl föddes i Asarum (Bleking) den 22 aug. 1845. Fadern, Otto Leonard Lindahl, var handlande i Karlshamn, och modern, född Hägg, prästdotter i Harlösa. År 1862 blef L. student vid Lunds universitet och tog därstädas filosofie kandidatexamen 1867 samt blef följande år fil. doktor. Sin lärareverksamhet började han sistnämnda år, då han blef extra lärare vid Lunds högre allmänna läroverk, hvilken befattning han innehade, med ett kortare afbrott, till och med läsåret 1870—71. Efter att en tid ha uppehållit en lektorsbefattning vid nyssnämnda läroverk, blef han år 1887 utnämnd till lektor i historia och geografi samt modersmålet, hvilken befattning han ännu innehar.

SIGFRID JOHNSSON.

PÅ VESUVIUS. RESESKISS FÖR IDUN AF ULRIK CELSING.

MEDELHAFVETS vågor rulla mjuka och indigoblå öfver golfen samt bryta sig mot stranden i en lång blänkande silfverfrans. Nere i sanden springa nakna barn och leka eller bada en motsträfvig åsna, medan deras ömsinta moder från ett närbeläget fönster utöser en ström af förbannelser öfver deras hufvuden. Barbenta fiskare ordna med sina nät och båtar eller sola sig på klipporna utan en skugga af bekymmer för morgondagen.

Förbi kaktusprydda terrasser och klippor, längs grå murar, öfvervuxna med gula och röda sedum-arter, genom smutsiga förstäder med ännu smutsigare invånare, eller mellan vingårdar, där vinet klänger mellan hvitstammiga popplar i fantastiska guirlander, ruska vi fram på den nyckfulla järnvägen till Pompeji.

Tåget stannar vid Torre Centrale. Dörren slås våldsamt upp, och en mörkögd, skön ung man bugar sig med oförlikneligt behag:

"Guide à Vesuve."

"Vi tänka fara till Pompeji."

"Ja, ja, men först upp på Vesuvius," och på bruten engelska, franska och italienska förklarar han, att Vesuvius är mycket våldsam i dag och därför särdeles intressant att bese.

"Talar ni kanske italienska?"

"Naturligtvis."

"Ah, mitt herrskap, då skola vi ha en högst angenäm färd, en riktig cavalleria rusticana! Vi åka genom staden, stiga sedan till häst och rida upp så långt vägen tillåter, hvarpå vi hafva 20 minuters promenad till fots. Därpå återvända vi till staden och fara i vagn till Pompeji. Allt detta för 15 lire."

"Omöjligt! Vi vilja bese Pompeji, och Vesuvius blir för dyr och tröttsam."

Den italienska tungan, som är det enda snabba elementet i detta land, låter en ström af lysande förespeglingar strömma fram.

Vi sitta obevekliga.

Tåget blåser och börjar sakta röra på sig.

"Mitt herrskap! Färden skall endast taga sex timmar. Allt för 10 lire per person."

Vi kasta en blick upp mot berget, som tid efter annan utslungar väldiga rökpelare, därpå se vi på hvarandra och så — hoppa vi ur.

"Va bene, va bene!"

Utanför stationen väntar en cigarrökande kusk med sitt ekipage. Vi stiga upp eller rättare lyftas upp, ty tjogtals hjälpsamma händer draga oss i armar och ben, öppna dörrar och borsta af dammet, medan deras ägare oförstäldt påminna oss om belöningen i soldi och "maccheroni". Vi befinna oss nämligen i makaronernas hufvudstad. I Torre Centrale göras de bästa napolitanska makaroner, och i Napoli är man finsmakare på denna härliga vara. På gårdar, vindar och och tak hänga de som långa gula garnhärfvor och konkurrera med alla tvättkläder om att uppsuga gatudammet, som på denna ljufliga ort går en fot upp på vagnshjulen. Barnungar, endast klädda i några smutsiga trasor, hundar och höns myllra i detta varma, mjuka damm, och utmärglade hästkrakar eller åsnor framsläpa däri väldiga stenlass under piskans obarmhärtiga hvinande.

Längre upp i staden vidtager samma massiva men ojämna stenläggning som i Napoli, och liksom där vallas kor och getter omkring och hejda gatutrafiken samt bidraga till renhållningen. Under fruktansvärdt svärjande och hojtande från vår kusk lotsa vi oss fram genom de trånga, underliga gatorna och stanna utanför en liten osteria med orientaliskt hvälfdt tak, där värden söker fresta oss med vin och maccheroni, medan vi vänta på ridhästarna.

Efter mycket väsen bli dessa slutligen sadlade och framledda. Hvarje häst hålles af

MELLINS FOOD

bör användas såsom ersättning för modersmjölk, allt ifrån födelsen och utan farhåga, att den skall i någon grad verka skadligt icke ens på späda barn. Den kan gifvas omväxlande med modersmjölken.

Prof samt broschyr om barns uppfödning gratis & franko från MELLINS FOOD Depot, Malmö.

"Jag heter Kenny, är 3 år gammal och har blifvit uppfödd med MELLINS FOOD".

fyra soldotörstande ungdomar, hvilka jämte en talrik åskådarskara af stadens sysslolösa befolkning nedkalla himlens och madonnans välsignelser för vår lyckliga färd eller snarare för vår frikostighet.

Hästarna äro små orientaliska hingstar af ganska hög ålder, men med ypperliga ben och ett eldigt lynne.

Damerna lyftas upp och en smutsig liten inföding tager hand om hvar och en. Jag bortvisar all hjälp med öfverlägset allvar och slänger mina långa ben öfver springaren, hvilken ej är större än en ölänning.

"Signor, det är ej första gången ni sitter till häst! Är ni kavalleriofficer?"

"Naturligtvis."

"Ah, il nostro generale! Avanti, avanti! Ah! Ah!"

Piskorna hvina öfver hufvudena: klatsch klatsch, gutturalropet ah, ah framskränas af ryttare och åskådare, hvilka senare tjuta af förhoppningen om, att de föga frikostiga "forestierna" skola rida omkull, hästarna slå bakut, och så bär det af under öronbedöfvande larm i galopp ut genom staden. Marken höjer sig sakta. Berget, som på afstånd tyckes stiga brant ur hafvet, visar sig nu hafva en bas af betydlig utsträckning, och den sista höga käglan, som i den klara luften syntes vara i ens omedelbara närhet, hägrar allt mer oåtkomlig.

Vi susa förbi trädgårdar med blommande vin och med under gula frukter dignande citron- och nespoleträd, väl skyddade af höga murar, besatta med glasskärfvor.

"Cavalleria rusticana, signor!"

"Si, si, avanti, avanti!"

De små brunbenta pojkarna hålla jämn takt med våra framstormande springare och låta piskorna smälla på äkta syditalienskt vis.

Vingårdarna taga slut. En planterad pinjeskog vidtager. Men träden krympa allt mer ihop, och de gultoppiga pinjerna vittna om den sparsamma näring, den svartbruna, af lava och aska bildade jorden erbjuder.

Vid en liten hvit osteria göra vi några minuters uppehåll för att låta hästarna hvila. Ett odrickbart, men mångbeprisadt vin bjudes oss och flyter lätt ned i vår eskorts dammiga strupar. — — —

Till häst, till häst!

Med ny fart spränga vi vidare upp mot vårt hemlighetsfulla mål, med ny klang ljuda avanti-ropen.

Från bergstoppen höres dånet af en aflägsen åska, och de fruktansvärda projektilerna börja skymta ur den tjocka rökpelaren.

Allt mindre bli träden och gula, doftande ginstbuskar efterträda pinjerna. Vägen går i zig-zag uppför de branta asksluttningarna. De små energiska hästarna sjunka djupt i askan, och galoppen måste bitvis utbytas mot en klättrande skridt.

Ginsten vågar sig ej längre upp. Små förtvinade pinjeplantor visa kulturens sista försök att binda den oroliga askan. Så till slut endast rödblommiga rumexörter,

Solen bränner bergets sidor, och man tycker tusen eldslågor flamma upp ur den svarta marken, som liknar slagghögarna vid en masugn eller det ofruktbara gruffältet vid någon svafvelhaltig grufva.

Vi komma upp på en öde platå. I mjuka, svarta vågor böljar marken. Bländande hvita lysa de sista människoboningarna, där vi hvila ut till den sista tröttsamma, farliga färden.

Så friskt mod och avanti igen!

Damernas hår fladdrar ut för vinden, förarnas piskor smälla, damm och aska hvirfla upp under hästhofvarna, och likt en hord indianer storma vi bergsjättens boning.

All vegetation är slut. Den skrofliga hårda lavabädden sträcker sig ut från käglan likt strålarna i en stjärna. Däremellan ligger askan mjuk och falsk i jämna, släta branter, hvarföfver vägen i tvära zig-zagvändningar murats upp.

Den stora septembereruptionen förstörde den till stor del, och långt ned ligger ännu en stenkula af två meters genomskärning, hvarmed murarna då beskötos.

Lösa tyglar! De kloka hästarna arbeta sig energiskt upp, ehuru askan stiger dem högt på benen, och ett enda felsteg på den knappt fotsbreda stigen skulle låta både dem och ryttare med svindlande fart rulla utför sluttningen några hundra meter ner.

Vår guide's tunga, som icke stannat ett ögonblick på hela färden, tyckes få fördubblad kraft. Beskrifningarna af septembereruptionen, ihjälosandet af trehundra engelsmän och andra hårresande berättelser anses lämpliga att kittla vår äfventyrslusta.

Ah! Ah! Avanti! Avanti!

En sista förtviflad galopp. Man tycker sig rida öfver ett smutsgrått snöfält, där hvarje liten oförsiktig rörelse skulle sätta en hejdlös lavin i gång.

Stigen tager slut, och vi lämna våra hästar under ett väldigt lavablock. De trogna djuren få nu på egen hand taga sig ned till närmaste människoboning, ty risken att rida utför är för stor.

Två förare slå ett rep öfver axeln och hvar och en fattar tag i sitt par. Rätt upp bär det. För hvarje steg sjunker man ner till halfva smalbenet i askan, som nu är skarp och grofkornig. För hvarje steg uppåt sjunker man till hälften tillbaka.

Det rasslar bakom oss. Lavinen är satt i rörelse. Det smattrar och brakar öfver oss. Stenregnet slår ner på toppens sluttningar.

Plötsligt flammar det till och en sten slår ned på tio stegs afstånd. Förarne tvärstanna, anropa madonnan och vägra att gå längre.

Emellertid äro vi oförskräckta och envisas att uppnå öfre platån.

Bönerna, som troligen endast voro en komedi, upphöra och hoppet om drickspengar för oss till målet.

Från denna platå erbjuder sig den mest storslagna utsikt.

Närmast ett öde haf af slaggliknande lava. Därefter stupar berget i branta sluttningar ned till ett vågigt, svart askfält. Skogarnas mörka grönska vidtager. Hela färgskalan från mörkt grönt till det luftigaste violetta genomlöpes. Napoli, Portici, Castellamare, Sorrento förtona mot strandbergen, vid hvilka de klängt sig fast. Inom denna öppna famn ligger Golfen och vräker sig behagsjukt i det intensiva solljuset. Som fantastiska spökskepp skymta Capri och Ischia i den gråblå solröken. Och däremellan endast hafvet, oändligt, soligt och blått.

Dock, ofvan erbjuder sig ett skådespel af än sällsammare, än storslagnare art. Med några få minuters mellanrum afbränner Vesuvius sitt praktfulla fyrverkeri.

Det mullrar och dånar i berget. En tjock rökpelare rusar upp ur kratern, och med ett bedöfvande brak som af tusen gevärssalfvor slungas en kaskad af blodröda stenblock högt i luften, sjunka åter ned i det hemlighetsfulla djupet eller falla dånande ner på sidan och rulla likt eldormar utför sluttningarna med ett egendomligt fräsande ljud. Trots det starka solljuset flammar himlen blodröd och bergstoppen upplyses som af en bengalisk eld.

Askregnet smattrar på våra hattar och öfvertäcker hår, ansikten och kläder med ett fint, varmt stoft.

Några djärfva förare krypa öfver de skarpa lavablocken fram till de nedfallna glödande stenarne och doppa soldostycken däri. Dessa egendomliga smycken göra de sedan affärer med. Knepet är gammalt och oftast ren humbug.

Länge sitta vi försjunkna i betraktandet af det sällsamma skådespelet, endast störda af förarnes oändliga ackorderingar om pris, samt af en energisk försäljare af dåligt vin, hvilken släpat sig upp efter oss i hopp, att askan skulle hoptorka främlingarnes strupar och ödsligheten öppna deras penningpung.

Återtågets timme slår. Vi hälsas med en dånande afskedssalut, och så bär det utför. Men nu springa vi på egna ben. Rakt utför sluttningarna kastar man sig med meterslånga steg. Den mjuka askan liksom fjädrar sig och med svindlande fart utan möjlighet att stanna, likt Vesuvii egna utslungade stenar rusa vi utför branterna, korsa tid efter annan vår gamla väg, tills vi, förbi af trötthet, slutligen uppnå jämn mark. På tio minuter hafva vi tillryggalagt samma sträcka, som förut kräfde en timmes ridt.

Våra springare vänta oss. Snart äro vi i Torre Centrale, och därifrån för oss en landå till Pompeji och vår bergsbestigning är slut. — — —

Vinet glimmar rödt i våra glas, och vi tömma dem till vår rödflammande bergsjättes ära. Vår färd är blott ett minne, och våra spår skall första vind fylla med stoftfin aska. — — — Dock nej! Då natten kom, lyste du dubbelt skön, och till slut brast ditt hjärta. En väldig blodröd lavaström bröt fram ur din strupe, flöt i tunga vågor nedför bröstet och sköljde öfver vår väg. I många nätter lyste ditt varma blod, under hvars nu stelnade skorpa våra spår ligga dolda för evig tid!

HEKTOR. EN HISTORIA FRÅN SIBIRIEN AF SERGIEJ JELPATEIVSKIJ. FRÅN RYSKAN AF OTTAR STARE.

(Forts. fr. n:r 33).

MEN TAJGAN brusade alltjämt och i detta jämna, aldrig tystnande brus, som dag och natt och hela veckor i sträck kom strömmande från tajgan, låg det något obevekligt, fordrande, bjudande.

Och ynglingen började frukta tajgan.

Om dagen oroade honom ej detta brus. Han gick och högg ved och gräfde i sin lilla trädgård och lagade sin middag och sträfvade länge omkring med sin oskiljaktige vän Hektor. Då kvällen kom, gjorde han upp eld i den lilla spiseln, som värmde upp hans koja under höst- och vinterkvällarna, och människan och hunden satte sig sedan på golfvet framför den fladdrande spiselbrasan, som de båda älskade så högt.

Då fyllde tajgan rummet med sitt hemlighetsfulla brus, så enformigt och jämnt, och det föreföll som om hon hela tiden sade något, fordrade något.

Emellanåt höll tajgan liksom utmattad upp och då inträdde tystnaden.

Tyst låg den ödsliga byn, tyst stod tajgan. Allt var utdödt rundt omkring, och denna tystnad blef efter hand så hemsk, att ynglingen sprang bort till floden

och timtals satt på en klippa och betraktade de dystra, ruggiga bergen, som drogo bort i fjärran på andra sidan floden, den tysta och i sin tystnad hotfulla tajgan, den väldiga, skummande floden, som alltjämt svallade vid hans fötter, och alltjämt bar sina kalla böljor vidare dit bort till den strandlösa, kalla, döda oceanen. Det började gå rundt i hans hufvud, det föreföll honom som drog floden honom till sig och förde honom med sig. Då vände han tillbaka till sin stuga och väntade och längtade, att tajgan åter skulle börja brusa.

Åter brusade tajgan och åter satt ynglingen framför elden och tänkte alltjämt en och samma tanke, lika envis och lika omöjlig att undfly, som detta jämna, ej en enda minut tigande brus från tajgan. Det blef honom allt klarare och klarare att det han trott på svikit honom, att det han väntat på inte skulle komma, att världen var mörk som höstnätterna och trång som jordremsan mellan tajgan och floden här, där han bodde, och full af likadant ondskefullt brus som tajgans, att utpinta människolif med samma obevekliga nödvändighet som flodens böljor flöto hän mot den köld och fasa, som kallas döden. Under tajgans brus tänjde sig tanken alltjämt lik tråden på ett ändlöst nystan.

Han tänkte på, att hans föräldrar voro döda, att hans vänner, alla han älskat, voro borta, förskingrade, som löfven, dem höstvinden sliter af och sopar med sig, ingen vet hvart. Han kände, att det som hållit hans lif uppe, nu var dödt, och att tajgan trädt mellan honom och det förflutna, och att för framtiden intet återstod honom utom tajgan, utom sorgen, kölden och mörkret.

Nu förstod han det hemska i tajgans brus. "Dö, dö!" sade hon till honom tydligt och klart.

I hans närhet fanns ingen, som kunde göra sig lustig öfver att han, vuxna karlen, grät, och han fällde tårar af outhärdlig sorg, som fyllde hans hjärta, af medlidande med sig själf, med sitt unga lif, och af fasa för det tajgan sade till honom.

Hela kvällarna satt han framför spiseln med armarna om knäna och såg orörligt in i kolen, som glödde liksom öfvergjutna af blod.

Då stack Hektor in hufvudet under armen på den gråtande ynglingen och slickade honom i ansiktet och begynnte tjuta utdraget och klagande. Och vid denna smekning, vid denna andres sorg blef smärtan honom ännu bittrare och han började snyfta högt med armarna kring Hektors hals.

Långsamt skrida de sibiriska höstaftnarna framåt. Tajgan spjärnar alltjämt emot, vill ej slumra in i vintersömnen, utan tjuter dagarna i ända i ursinnig vrede med öfverisade barrnålar. Vildt vräker då floden, och stelnade böljor äntra i dödsryckningar uppför klippan och regnet piskar rutorna med isbark och vinden störtar sig rasande mot väggarna, tränger in genom den otäta stugans springor och går omkring i rummet, och då flamma de utbrunna glöden upp och lågan belyser människan och hunden, som sitta framför spiseln. Långsamt skrider den ensammes tanke fram under dessa aftnar. Motståndslöst, gripna af fasa, blicka dessa ögon, som för länge sedan hört upp att gråta, slött in i elden.

För korta ögonblick framträda likt glödens uppflammande låga enskildheter ur det förflutna, nicka mot honom fjärran ifrån gamla hängpilar, lutade öfver en drömmande damm, skymtar ett leende på ett kärt ansikte, framklingar ett för länge sedan förgätet ord från en aflägsen vän, och åter blicka de torra ögonen slött in i glödens slocknande låga.

Glöden hade falnat, lågan slocknat. Ynglingen hade slutat att vilja lefva, hade slutat att lefva. I den stunden var Hektor ej tillstädes. Då han vände tillbaka, hade de redan fört bort ynglingen, och Hektor träffade i stugan i stället för sin vän vildt främmande människor.

Han rusade fram till den röda fläcken, som fanns kvar på golfvet, sprang så ut ur rummet och kring i trädgården och på klipporna, där hans vän brukat sitta, och i tajgan, dit de tillsamman brukat gå efter ved, men ingenstädes träffade han på honom. Han vände ånyo tillbaka till kammaren och nosade på den röda fläcken på golfvet och på de röda stänken på väggen och gaf upp ett hemskt, förtvifladt tjut. Han försvann ur stugan och tog springande vägen till en annan likadan liten by, som låg hopklämd mellan samma tajga och samma flod och där det på en klipphäll stod en mörk stuga, i hvilken de lagt hans vän.

Natten hade fallit på. En stockeld brann utanför stugan och kring elden sutto några karlar och vaktade honom, som redan gått bort och lämnat efter sig blott en kall, blek kropp, hvilken nu låg därinne på en halmbädd på den sibiriska kojans jordgolf.

Länge kämpade vakten med en kusligt svart, galen hund, som någonstans inifrån tajgan kastade sig mot honom och gång på gång sökte tränga sig fram till kojans tillslutna dörr och gång på gång tjöt hjärtskärande förtvifladt. Ändtligen vände hunden tillbaka till tajgan och vakten lade sig att sofva vid elden.

Släkt och vänner funnos ej där för att gråta öfver den döde, tajgan ensam sjöng långt in på natten begrafningspsalmer, och floden slog alltjämt i sakta snyftning mot den trumpna klippan.

Djupt mörker rådde. Stockeldens låga svängde som en fackla och enstaka stjärnor tindrade svagt därofvan som små ljus.

Den natten kom vintern. En efter annan sänkte sig sakta duniga snöflingor ned på stockeldens slocknande glöd och smälte genast och gnistrade som klara tårar. Allt ymnigare göto sig de kalla tårarna öfver den släckta stockelden och ett dallrande täckelse bredde sig likt en hvit liksvepning öfver den böljande floden och den brusande tajgan och sänkte sig allt lägre och lägre och höljde med sin hvita våd den lilla kojan, där ynglingen låg.

Och allt längre blefvo uppehållen mellan tajgans suckar, allt svagare snyftade floden och begrafningsceremonien var slut. Stockelden var svart, stjärnorna hade slocknat.

Då kom hans ende vän och förtrogne. Han slog med bröstet in fönstret på stugan och slickade hela natten ynglingens iskalla ansikte och stack hutvudet under hans arm och väntade alltjämt, att vännen skulle sluta honom i sin famn, och hela natten trängde svaga kvidanden från stugan.

När karlarna på morgonen kommo och öppnade dörren, sågo de ynglingens stelnade hvita kropp med armarna kastade åt sidorna och midt på ynglingens bröst låg en otäck, svart hund och visade tänderna. Han morrade hest och ville in i det sista ej utlämna sin vän åt dem.

IV.

Blåa små lågor hoppa öfver de falnade glöden. Då och då flamma de upp och belysa Hektors gråa bröst och glimmande ögon samt flickan, som sitter vid hans sida med det milda, drömmande ansiktsuttryck hon alltid får mot kvällen.

Stormen snor kring huset och stöter i väggarna och regnet piskar outtröttligt på rutorna. Stundtals tystnar stormen och upphör regnet att smattra mot fönsterna, och då tränger bruset från tajgan doft in i rummet. Härvid lyfter Hektor upp hufvudet och börjar tjuta sakta och klagande, men flickan slår sina armar om hans hals och hviskar sakta:

"Hvad är det, Hektor? Jag tycker ju om dig, Hektor lilla." — —

(Forts.)

TEATER OCH MUSIK.

HUFVUDSTADENS TEATERSÄSONG, som under de båda senaste augustiveckorna visat de första lifstecknen genom Kgl. Operans och Dramatiska teaterns inledningsföreställningar af gammal känd repertoar, kan från och med i morgon, den 1 september, anses börja på allvar.

Svenska teatern inleder då sin nya speltermin med uppförandet af Sudermanns skådespel "Hemmet", hvari den celebra danska artisten, fru Betty Nansen, enligt hvad vi redan å annat ställe i numret omtalat, för första gången uppträder på den svenska scenen.

Södra teatern börjar likaledes i dagarne sejouren med framförandet af fransmannen Pierre Wolffs treakts-lustspel "Le secret de Polichinelli", som af den svenske öfversättaren kallas "Den stora hemligheten". Detta stycke har haft en betydande succès i Paris samt å ett stort antal tyska scener.

Östermalmsteatern, stockholmarnes omhuldade operettscen, inleder ungefär samtidigt spelåret med Carl Zellers bekanta operett "Landsvägsriddarne". Vi återkomma i nästa nummer till ett närmare omnämnande af dessa program.

"DE OTTE" I SVERIGE.

DEN LILLA falang af unga danska scenartister, som under binamnet "De otte" i våras bröt sig ut från Dagmarteatern till följd af vissa meningsskiljaktigheter mellan dem och teaterns direktör, ha i dagarne gett sig ut på turné till Sverige och Norge.

Några af turnéns medlemmar äro nog redan kända för en stor del af svensk teaterpublik, men några presenterande rader torde ändå vara på sin plats som komplement till deras här återgifna porträtt.

Turnéns primadonna och förnämsta kraft är otvifvelaktigt fru *Anna Larsen*. Hon är en tragedienne af rang — liksom hon äfven inom komediens och lustspelets områden har förvärfvat sig ett namn, som gifver henne en rangplats bland Danmarks bästa skådespelerskor. Hennes talorgan är visserligen icke så vackert, men hvad som brister däri ersättes till fullo af en ypperlig aktion och en liflig intelligens.

Fru *Olivia Jacobsen* har förut tillhört »Det konglige Teaters» ballet, men har på de senare åren spelat komedi på Dagmarteatern och blifvit mycket populär i Köpenhamn.

Fru *Wiehe* är en god karaktärsskådespelerska och har äfven gjort sig ett namn på komediens område.

Herrarne äro: *Jacob Jacobsen*, scenisk ledare, *Emanuel Larsen*, *Jac. Wiehe*, *Johannes Poulsen* och *Albrecht Schmidt*. Alla ha de gjort sig namn som ypperliga karaktärsskådespelare och som sådana blifvit populära bland den danska teaterpubliken.

Då »de Otte» bröto med sin direktör, hr Martinus Nielsen, hade de stora planer i hufvudet. De ämnade grundlägga en ny teater i Köpenhamn. Detta har lyckats dem så tillvida, att en teater verkligen är under uppförande för deras räkning, men denna blir ej färdig förrän till 1907 års säsongs början. Och under tiden få »de Otte» fara på turné, enär de, bundna genom inbördes öfverenskommelser, ej kunna eller få taga något nytt engagemang.

Gästspelet i Sverige blef helt kort; endast tre platser besöktes: Malmö, Helsingborg och Marstrad. Men det finnes utsikter för att de framdeles efter gästspelet i Norge, som beräknats taga en tid af tre månader i anspråk, skola återkomma och kanske då äfven besöka Stockholm.

Utom »de Otte» består sällskapet af ytterligare 13 medlemmar från olika Köpenhamnsteatrar.

SIGFRID JOHNSSON.

»DE OTTES» TURNÉ. FRÅN VÄNSTER TILL HÖGER, STÅENDE: JOHANNES POULSEN, JAC. WIEHE, FRU ANNA LARSEN, ALBRECHT SCHMIDT, FRU EMMA WIEHE, JACOB JACOBSEN; SITTANDE: FRU OLIVIA JACOBSEN, EMANUEL LARSEN. LINA JONN FOTO.

"IDEOL"

nytt, oskadligt konserveringsmedel för saft, sylt, gelé, kompotter, marmelader, inläggningar etc.

OBS.! Bruksanvisning å hvarje paket! OBS.!

Fabrikationen af Ideol står under uppfinnarens, Professor Lagerheims kontroll.

HYLIN & C:o F. A.-B.

Stockholm.

HUSMÖDRAR. Tillsen, att Ni alltid vid inköp af **Hafregryn & Korngryn** erhålla Hafregrynskvarnen »Sveas» i London med **Guldmedalj** belönade tillverkningar, förpackade i säckar eller kartonger om 1/1 & 1/2 kilo. Sveas Sundhetsmjöl i hel- eller halfkilopaketer rekommenderas till barn och sjuklingar och samtliga dess tillverkningar utmärka sig för sin goda smak, lättkokthet och renhet. Finnes hos alla välsorterade engrossister och detaljister i hela Skandinavien.

Hafregrynskvarnen Svea,
Ragnar L. Jeansson, KALMAR.

Tabell öfver näringsvärdet af våra förnämsta födoämnen uttryckt i öre pr kilo.
Fläsk 102, Oxkött 48, Rågbröd 54, Hvetebröd 55, Fårkött 62, Torsk 40, Mjölk 87, Korngryn 116, **SVEA Hafregryn 153.**

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 3—9 SEPT. 1905.

Söndag: Tomatpuré; krustader med kräftstufning; stekt orre med brynt potatis och salader; äppelbeignet med vaniljsås.

Måndag: Wienerschnitzel med potatis; körsbärskräm med mjölk.

Tisdag: Hachékotletter med stufvade morötter; äppelsoppa.

Onsdag: Palsternackspuré med rostadt bröd; stekt. fylld färsk sill med korintsås och potatis.

Torsdag: Stekt fläsk med bruna bönor; saftkräm med mjölk.

Fredag: Oxsvanssoppa; äppelkaka med vispad grädde.

Lördag: Köttbullar med stufvad blomkål; nyponsoppa med grädde och skorpor.

RECEPT:

Tomatpuré (f. 6 pers.) 125 gr. risgryn, 1/2 lit. vatten, 1 tsk. salt, 1/2 kg. röda tomater, 2 1/2 liter buljong, salt, peppar, sherry efter smak.

Beredning: Risgrynen sköljas i varmt vatten och påsättas i kokande saltadt vatten samt få koka till en tunn gröt. Tomaterna rensas, sköljas och kokas mjuka i hälften af buljongen, hvarefter de passeras, tillika med de kokta risgrynen och den öfriga buljongen. Purén får ett uppkok, skummas och afsmakas med kryddorna och vinet. Om så önskas, tillsättes litet fint hackad persilja.

Soppan serveras med croutons.

Krustader med kräftstufning (f. 6 pers.)

Krustader: 75 gr. hvetemjöl, 1 nypa salt, 1 tsk. socker, 1 äggula, 2 dcl. tunn grädde, 20 gr. smör, skiradt.

Till kokning: 3/4 kg. flottyr.

Kräftstufning: 2 tjog kräftor, 4 lit. vatten, 75 gr. groft salt, dill, 1 kula kräftsmör à 25 öre, 1 msk. smör (20 gr.), 3 msk. hvetemjöl, 7 dcl. tunn grädde, 1 äggula, salt, hvitpeppar, socker.

Beredning: Mjölet siktas i en bål och blandas med saltet och sockret, hvarefter hälften af grädden samt äggulan tillsättas under flitig rörning. Smöret skiras och nedröres jämte resten af grädden. (Flottyren hvari krustaderna skola kokas, bör vara af bästa beskaffenhet; pannan, som användes härtill bör ej vara vidare än ett tefat. På samma gång, som flottyren lägges i pannan, nedsättes järnet däri för att långsamt uppvärmas. Flottyren är lagom varm, när en tunn blå rök stiger upp från ytan).

Smeten hälles i en kaffekopp. Krustadjärnet doppas däri, dock ej ända till randen. Det hålles därefter i den heta flottyren, tills krustaderna äro ljusbruna, då de lossas med en gaffel eller späcknål och läggas upp- och nedvända på gråpapper att afrinna. Krustaderna kunna förvaras två till tre veckor, om de nedläggas i en bleckburk med tätt slutande lock, men måste då värmas i ugnen, innan fyllningen ilägges. Öfverblifven flottyr kan användas flere gånger, om den uppkokas i vatten eller mjölk; när den stelnat afskrapas lätt all bottensats.

Gif barnen den bästa näring och de växa upp till friska och starka människor.
Gif vuxna den bästa näring och de förblifva friska intill sena ålderdomen.
Använd därför endast
Gyllenhammars patenterade hafregryn, hafremjöl
som fås i hvarje välsorterad speceriaffär.
Aktiebolaget Göteborgs Ris- & Valskvarn.

Stufning: Kräftorna sköljas väl och nedläggas i det kokande vattnet, tillsatt med saltet och dillen, samt få koka med lock omkr. 8 min. De få kallna i sitt spad. De rensas, och stjärtar och klor användas till stufningen. Smör och mjöl sammanfräsas, gräddmjölken tillsättes litet i sänder under ständig rörning, och såsen får koka 10 min., hvarefter den afredes med de uppvispade äggulorna och får sjuda. Kräftstjärtarna och klorna iläggas och stufningen afsmakas med kryddorna. Krustaderna fyllas härmed till 3/4 uppläggas på bruten servet och serveras genast.

Stekt orre (f 6 pers.) 2 orrar, 1 hg. späck, 3 msk. smör (60 gr.), 2 tsk. salt, 3/4 lit. kokande buljong.

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. mjöl, köttjus, 1 1/2 dcl tjock grädde.

Beredning: Orrarna plockas, svedas med denaturerad sprit eller brännvin, urtages, sköljas ytterst väl och torkas med en kötthandduk. De uppsättas därefter och beläggas på bröstet med späcket skuret i tunna skifvor, hvilka fastbindas väl. Smöret brynes i en stekgryta. Fåglarna iläggas med brösten upp och brynas väl på alla sidor, hvarefter de saltas och spädas med buljongen litet i sänder. Till stekningen åtgår omkr. 1 tim. Fåglarna uppläggas skäres och hopläggas åter och serveras garnerade med grönsalad och oliver. Köttjusen silas och skummas.

Smör och mjöl sammanfräsas, köttjusen tillsättet litet i sänder under flitig rörning, och såsen får koka 10 min. Grädden tillsättes, och såsen får ett uppkok samt afsmakas.

Äppelbeignet (f. 6 pers.) 225 gr. sötmandel, 10 gr. bittermandel, 200 gr. socker, 160 gr. smör, 3 äggulor, 1 äggvita, 12 gr. mjöl, 4 kkp. äppelkompott.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.). 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Mandeln skållas, torkas i ugn och drifves genom mandelkvarn, hvarefter den stötes mycket fint tillsammans med sockret. Smöret skiras, får kallna och röres härefter tills det blir hvitt, då äggulorna, en i sänder samt äggvitan, slagen till hårdt skum mandeln och mjölet tillsättas, hvarefter massan omröres väl. En kopparform eller tackjärnspanna smörjes med kallt smör och beströs med fint stötta skorpor ssmt beklädes med en del af denna massa samt fylles till 3/4 med äppelkompott. Af den öfriga massan göres ett lock, som lägges öfver kompotten. Puddingen gräddas i ordinär ugnsvärme och serveras varm eller kall med vaniljsås.

Wienerschnitzel (f. 6 pers.) 1 1/2 kg. benfritt innanlår af kalf, 4 msk. salt, 3 kkp. vatten, 1 1/2 kkp. stötta skorpor.

Till stekning: 3 msk. smör (60 gr.), 2 kkp kokande vatten.

Till garnering: 24 rensade och urbenade anjovisar, 2 citroner, 2 msk. hackad kapris.

Beredning: Köttet tvättas med en en duk, doppad i hett vatten och skäres tvärs öfver muskeltrådarna i omkr. 1 1/2 cm. tjocka skifvor, hvilka bultas väl på båda sidor. Skifvorna läggas under ett par min. i starkt saltadt vatten (4 msk. salt och 3 kkp. vatten) och få afrinna. De vändas därefter i skorpbrödet och stekas hastigt på båda sidor i smöret. Schnitzlarna uppläggas på varmt serveringsfat och öfvanpå hvar och en lägges en citronskifva, 2 halfvor af en rensad och urbenad anjovis korsvis samt några hackade kapris. Pannan vispas ur med litet kokande vatten, och såsen hälles försiktigt på serveringsfatet.

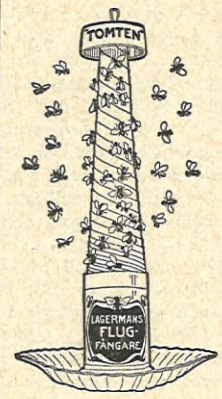

Lagermans Flugfångare »Tomten», Utomordentligt effektiv. Fångar äfven mal, mygg, getingar etc. Säljes öfverallt à 15 öre. Tillverkare: Fabriken Tomten, Göteborg.

Hachékotletter (f. 6 pers.) 2 rödlökar, 1 msk. smör, 1 lit. kokt malet kött, 1/2 lit. kokt malen potatis, 2 dcl. köttspad eller mjölk, 1 dcl. franskt vin, salt, hvitpeppar, 4 msk. smör (80 gr.)

Beredning: Löken skalas och förvälles i saltadt vatten omkr. 5 min., får afrinna och hackas fint samt brynes i smöret jämte köttet och potatisen, hvarefter köttspadet, vinet och kryddorna tillsättas. Af massan formas aflånga kotletter. En gjutpanna upphettas, smöret brynes däri, kotletterna nedläggas och få steka vackert gulbruna. De serveras med stufvade morötter.

Egen tillverkning
PARAPLY „SOLID"
2 ÅRS GARANTI
à kr. 7.50 med fodral.
Bennström & Jansson
Paraplymagasin,
45 Regeringsgat. 45,
STOCKHOLM.

LEDIGA PLATSER

Remington
Institut för undervisning i Maskinskrifning och Stenografi. Karduansmakaregatan 1, Stockholm.

En anspråkslös lärarinna, van att undervisa i vanliga skolämnen och språk, önskas instundande 1:sta Sept. för 11-årig flicka i enkel familj på landet. Svar jämte fotografi torde sändas till Fru Ingeborg Englund, Wirå, Stafsjö.

Lärarinna
erhåller plats på landet att undervisa flicka och gosse på 9 och 8 år i elementarskolans ämnen. Svar till järnvägsstationen, Målilla.

Undervisningsvan, språkkunnig lärarinna, ej under 30 år, enkel och anspråkslös, önskas till oktober för två flickor, 12 och 15 år. Betyg, fotografi o. löneanspråk torde sändas till »I. H. N. 85», Postkontoret, Linnégatan, p. r. Stockholm.

Lärarinnor, Sällskapsd., Kontors- Hushålls- och Barnfröknar erhålla goda platser genom Norra Inack.-Byrån, Malmskillnadsgatan 27, Sthlm.

För en lärarinna
van att undervisa mindre barn i svenska ämnen, tyska och musik finnes plats ledig nu i höst på landet. Betyg o. referenser jämte fotografi torde sändas i bref till »Plats i höst» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm.

Yngre, anspråkslös lärarinna, fullt kompetent meddela undervisning för uppflyttning till 3:dje klass vid elementarskola, erhåller anställning d. 1 Okt. Undervisning i pianospelning önskvärd. Svar med referenser och villkor snarast under adr. Sjökapten E. Gentzschein, **Hästholmen.**

För en frisk, anspråkslös, bättre flicka, kunnig att undervisa en sjuåring samt för öfrigt vara husmodern till hjälp och sällskap å större landtegendom finnes plats om svar och rekommendationer sändas t. »Reel», Vexiö p. r.

Guvernantsplats
erhålles af fullt kompetent medelålders dam, för undervisning, jämväl i pianospelning af 3 barn mellan 14 och 11 år. Svar med referenser och löneanspråk afvaktas till »Årlig 8 månaders läskurs», »O», Långvallsfors per Östad.

Bildad, kvinnlig sjukgymnast, frisk och med godt sätt och lynne, besittande god handstil samt kunskap i bokföring eller håg därför, erhåller plats som hjälp åt matmoder och biträde med kontorsgöromål å landet nära stad. Egenhändig ansökan åtföljd af betygsafskrifter och om möjligt fotografi insändes under adress »Disponent 1905», Iduns exp.

Bättre flicka, 20—30 år, med godt utseende och gladt sätt, som är villig att om f. m assistera i Tandläkares vänt- och mottagningsrum samt om e. m hjälpa 2:ne flickor, 11 och 8 år, med läxläsning och lämna dem undervisning i pianospelning, erhåller nu genast plats som medlem i familjen. Svar med fotografi, rek. och löneanspråk torde sändas till »Tandläkare», under adress; Iduns exp f. v. b.

Hushållerska,
van vid större landthushåll, skicklig i matlagning, redbar, ordentlig o. snäll, får plats på egendom i Sörmland. Svar till »Höstflyttningen 1905», Iduns exp., Stockholm.

Plats finnes för **värdinna**, 25—35 år, **kontors- handels- hushållsbitr.** Ej inskrifns-afgift. Lästm. 30, Sthlm. J. Larsson & C:o.

Hushållsfröken,
enkel och anspråkslös, fullt kunnig i finare och enklare matlagning, bakning och all slags konservering samt kunnig i enklare sömnad äfvensom glansstrykning önskas till den 24 oktober, vid större bruk på landet. Svar med löneanspråk, betyg och fotografi till Fru E. Holmgren, Klarafors, **Forshaga.**

Hushållsfröken,
fullt kunnig i matlagning och bakning, anspråkslös och plikttrogen, önskas till hösten. Svar med löneanspråk, rekommendationer och fotografi till Professorskan Öhrvall, **Uppsala.**

Hushållerska, pålitlig o. ordentlig, kunnig i enklare o. finare matlagning, bakning m. m. önskas till hösten i bättre familj på landet, där 2 jungfrur finnas. Betyg, löneanspråk o fotografi emotses under adress »God plats», Gyttorp.

Den 1 November d. å. finnes plats i yngre disponentfamilj vid Ångermanelven för fruntimmer af 25—30 års ålder. Sökande bör vara huslig, hafva jämnt humör, något kunskap i matlagning samt pianospelning. Fotografi, jämte betyg och möjligen referenser torde insändas till **»Disponent»**, p. r. **Nyland.**

Äldre änkling, bosatt i Carlskrona närhet, önskar bildad, hälst musikalisk flicka eller barnlös änka att som ensam sköta ett hem för två personer. Kalfaktor finnes. Svar med fotografi, lönepretentioner samt rekommendationer lämnas till »H. W. W.» Carlskrona p. r.

En anspråkslös, hurtig och duglig flicka, kunnig i bakning och enklare matlagning samt villig att utföra alla inom hus förekommande göromål, erhåller plats nu genast på landet i tjänstemannafamilj, där tre barn om 6, 2 1/2 och 1/2 år finnas. Svar snarast med uppgift å lönevillkor till »Plikttrogen», Lagmansholm.

Anspråkslös, bättre flicka, skicklig i konstväfnad och villig deltaga i förefallande göromål, erhåller plats i godt hem i södra Skåne, nu eller till Okt. Svar »Genast» till Iduns exp. f. v. b.

Som **hushållsbiträde** önskas i höst en anspråkslös flicka, kunnig i matlagning och villig att biträda med tillsyn af tvenne små barn. Löneanspråk och betyg torde med första sändas till »G. A.», Nora p. r.

Såsom husföreståndarinna och särskildt för att i moders ställe handleda tvänne små flickors uppfostran sökes af köpman, en god, erfaren och bildad kvinna. Svar med uppgift om föregående verksamhet, lönefordring, ålder och fotografi (som event. återställes) emotses under adress »Förtroende», Nordiska Annonsbyrån, Göteborg.

Ett medelålders bättre fruntimmer, med godt och vänligt sätt och ej för stora anspråk, sökes som sällskap och hjälp åt ett sjukligt sådant. Svar med uppgift å lönepretentioner och rekommendationer, åtföljdt af fotografi, torde sändas till Iduns exp. under adress »Gerda».

En snäll, enkel och ordentlig flicka af god familj, omkring 30 år, kunnig i matlagning och som tillsammans med dotter i huset vill sköta ett 4 personers hushåll, erhåller god plats. Svar med referenser, löneanspråk samt fotografi sändes till »Ordningsfull», Sportmagasinet, Kungsträdgården, Stockholm.

Enkel, bättre flicka som vill och kan, utan jungfru, sköta ett bättre hem för två personer som äro i staden om förmiddagarne, kan få bra plats på Djursholm. Svar till »Trefnad», Iduns expedition.

För jungfru, fullt kunnig i matlagning, frisk, med godt lynne och goda rekommendationer, finnes plats ledig 24 okt. Fotografi önskas. Litet hushåll. Svar till Öfverjägmästare Gyllenkrok, Hagelsrum.

En fullt pålitlig o. ordentlig jungfru, van vid landet o. kunnig i matlagning o. bakning, får till hösten plats som kokerska. Betygsafskrifter o. rekommendationer samt helst fotografi sändas till Friherrinnan S. Wrangel, f. Tamm, Säby, Strengnäs.

Husfru- och Värdinneplatsen
vid Mörsils sanatorium ledig den 1 okt. Sökande bör hafva fullkomlig vana att sköta större hushåll, hafva ett angenämt och behagligt sätt, vara musikalisk samt van att representera som värdinna i större kretsar.
Svar med rek. och fotografi till Kamrerarkontoret, Mörsil.

Att sköta skolhushåll i Nyköping för 3 barn önskas bildad, allvarlig flicka med goda rekommendationer. Svar till fru von Sydow, Gotthardsberg, Bettna.

En stadgad jungfru
kunnig i matlagning erhåller förmånlig anställning i 2 personers hushåll, hälst genast eller till instundande flyttning. Svar till »P. T.» p. r., Falun.

Jungfru, med goda bet., kunnig i matlagn., får till hösten bra plats i ingeniörsfam. Svar till Fru G. Spaak, Bergvik.

Kokerska samt barnjungfru.
I liten familj i Leksand (Dalarne) finnes från 1 nov. plats för en ordentlig, snäll, ärlig, anständig, i matlagning och bakning kunnig kokerska samt för en ärlig, anständig, vänlig och barnkär barnjungfru, som äfven skall vara husa. Svar till »XX», p. r. Leksand.

För frisk och renlig köksa,
något kunnig i matlagning och bakning, finnes plats ledig i höst på **Tofverums Herrgård,** där tillfälle gifves att lära under skicklig ledning. Betyg sändas till **Fru E. Boréll, Tofverum.**

En anspråkslös, barnkär, helst musikalisk flicka, villig att hjälpa en mamma med hennes fem pojkar, erhåller förmånlig plats i höst. Svar med fotografi och löneanspråk för vidare korrespondens till »Barnkär 1905», Iduns exp.

Barnkär, anspråkslös bättre flicka, som är kunnig i sömnad och enklare matlagning, erhåller plats hos landtbrukarefamilj i Sörmland. Lön 150 kr. Svar till »Vänligt hem», Boktryckeriboden, Nyköping.

Barnjungfru ej under 18 år, ordentlig, samt med godt sätt mot barn önskas till 1 Okt. eller 1 Nov Svar med fotografi, betyg samt lönefordringar till Fru Victor Larsson, Eskilstuna.

Inack.-Byrån, Hamng. 2, Norrköping, ansk. goda platser för bildade flickor. Rikstel. 916.

PLATSSÖKANDE

Exam. lärarinna, van att undervisa i Kinderg. o. förber. kl. önskar i höst plats i familj. Svar märkt »Barnkär 1905», emotses med tacksamhet å Iduns expedition.